

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

De Legatione Regis Cinensium Ad Taicosamam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

DE LEGATIONE REGIS CINENSIVM AD TAICOSAMAM.

NNO superiore 1595, præter annuas, missus
 ad P. V. peculiaris Tractatus, in quo probe
 ponebatur rerum Iaponicarum status: con-
 siones item, perturbationes, & multorum
 Tenza interneciones, quæ acciderent, postquam
 Taico hic, dicitur qui alibi Taicosama, nomen
 tem Quabacondonum ad eadem designavit. Deinde, quem
 admodum eodem furore longius serpente, & cor eius excedere
 post abscessum navis Lusitanæ madauerit, nonnullos Dominos
 quorum nomina ipsi delata erant, extingui. Unde factum est, ut
 hi multi vehementer reformidarent, ne breui eiusdem aleæ per-
 culum subituri essent: inter quos fuit Asanodangius una cum
 ho, ut mox dicitur.

Quod ad res Coraianas attinet, sciendum est, Augustinum
 cunctamedonum omnes conatus omnemque industriam, quam
 tam potuit, pro autoritate, qua valebat, adhibuisse, ut Cinari
 Regi persuaderet missionem Legatorum ad Taicos: quod cum
 difficillimum, multis videbatur nunquam fieri posse: quare
 rum non est, rem in biennium eoque amplius extractam. Et
 Cinenses adorabantur Iaponios è Coraiana insula non egre-
 ros, nec maritima propugnacula, quæ excitarent, ante deler-
 ros, quam firma pax inter Regem Cinarum & Taicos confecta
 esset: Iuque qui Cinensis, senex, & prudentiæ aliorumque excelsi-
 rium donorum laude perecebris, in se suscepit provinciam
 Rege Cinensi agendi, rationesque & modum excogitandi
 eundæ pacis cum Iaponensibus. Qui tandem post rationes
 tas (Rex enim Cinæ per summam arrogantiam arbitratu se
 tius orbis Dominum, sibi que nullum esse similem) iussit induci
 Taico, nec decens nec conveniens esse, ut Dairi, hominem pri-
 tum & Iaponiæ Regi subiectum, pristinum dignitatis locum re-
 tinere permetteret: quando ipse sua industria & fortitudine sex-
 ginta sex Iaponiæ regna suo imperio subiecisset. Ea si hominem
 exuisset, promittebat se coronam titulumque regium mis-
 rum,

rum, & pereosdem Legatos pariter responsurum ad capita à Taico cum conditionibus & pactis de deserendo prorsus a Iaponiis Coraiano regno, ac Iapone repetendo, missa. itaque duo Principes viri legationem obituri Pachino, magno cum fastu & multo comitatu stipati Coraiam vsque ad propugnaculum Augustini venere, vt inde porrò cum Iuquequi iter prosequerentur in Iaponiam.

Augustinus videns Taici votum desideriumque optatos habere successus, per famulum quendam suum scriptum ad eum dedit, quo significauit, Legatos Regis Cinenensis iam Coraiam appulso esse, qui nuncius ingentem attulit Taico voluptatem. Inde post aliquot dies ex Coraiano regno reuertere Augustinus & Scimanus Camedonus Gubernator Nangafachanus. proque majori securitate secum Iuquequi senem Nangoiam vsque duxerunt, vt inde Meacum, quod & fecere, iter instituerent, relicto ibi senem, donec à Taico vocaretur. Ambo ab eo recepti sunt cum rara benevolentia significatione, & Augustino quidem Fuscimi attributum est palatium nouum & amplissimum, quod fuerat fratris Quabacondoni, & nepotis Taico in vrbe noua, vbi & ipse nunc sedes sua habet: neque tamen tunc aperte declarauit, quo beneficiorum genere remunerari statuisset tot tantaque officia ab eo praestita; nec ante videtur aliquid perfecturus, quam legatio finem suum consecuta sit, & foedera pacis confecta.

Legati interea Regis Cinenensis haerebant in dictis propugnaculis maritimis regni Coraiani, cum magna militum exploratorumque manu ab Augustino ibidem relicta, ne tumultus aliquis oriretur. Cur autem aequo diutius prorogata fuerit eorum in Iaponiam profectio, non alia causa fuit, quam quod Taico, incredibili cupiditate flagrans amplificandi nominis sui gloriam, & perpetuam memoriam apud posteros potentia & magnificentia sua relinquendi, prorsus constituerit dictos Legatos splendidissimo & omnibus numeris absolutissimo apparatu & pompa excipere. Ac primò quidem decreuit, illis praebere spectandum ingentem numerum equitum ex omnibus Iaponiae regnis coactum, & iam habet apud se catalogum centum millium, praeter eos quos suauiter sponte adijungit. In hunc equitatum se inseret vniuersa Iaponiae nobilitas tanto splendore, ostentatione, & apparatu, vt verè dici possit, nunquam conspectam, nec in veteribus Iaponum historis lectam, hac notabiliorem vel illustriorem. Et quoniam omnes nobiles, vti res est magni ponderis, enixè laborant, ne vel minima causam dent Taico alicuius offensusculae, fit, vt nihil aliud

in aula tractetur, quam quis vestium cultu splendoreque
 ratus ceteros sit superaturus. Quamquam dubium non est,
 eos qui in Goraino regno haecenus fuere ob ingentes sumptus
 eo factos, & penuriam pecuniarum ex diuturna illa commota
 ne profectam, quam qui in Iaponia sedem suam habent, quo
 continenter Taicum in operibus magnificis excitandis iuveni
 magnas rei familiaris angustias noua hac profusione perpe
 ros: coguntur enim quidam oppignerare suas ditiones, ali
 galia, & quicquid habent, vt voluntati Taici fiat satis. Eam
 rem nobilis quidam Meaci Patribus dixit: Si mihi, qui nobis
 ex locupletissimis aulae, imò multo aere alieno obstrictus, pro
 fitu ceteroq; cultu & ornatu faciendus sumptus est pro his
 ctaculis duorum millium quingentorum Taes, hoc est, auri
 rum scutorum, quid facient alii nobiles me dittores? aut
 hinc possunt, inquit, RR. VV. magnitudinem sumptus
 aestimare.

In vrbe Ozacana, tribus leucis à Sacai disjuncta, & confina
 in via versus Meacum, in mensus fit apparatus in palatiis & pro
 pugnaculis Taico, vbi opere visendo & stupendo moles exten
 tur. In iis exstrui curauit aulam mille tatamis (stora elegantis
 ma genus est), opertam cum suis simbris, damascenis, holle
 cis, aureis, & vt aliàs scriptum est, qualibet harum stora
 octo palmos longa, quatuor lata est. Hæc aula è ligno ma
 precii ædificata est, tantoque auro intras nitet, vt pen
 credibile videatur. Quamquam dum ad culmen perducta
 videtur Deus vanam illam ostentationem in opere tam mag
 fico hoc anno castigare voluisse; quo tanta Ozacæ imberum
 pia exitit, vt murorum alter, quo aula nitabatur, labefacta
 corruerit: ex qua ruina non parua eius inclinatio secuta est
 rum, vt ille admodum industrius est & sollicitus, ferrur breui
 mo tempore, sumptibus subditorum, qui cōtinenter in eius op
 ribus moliendis laborant, in pristinam formam & decus cam
 stituisse. Ac scribunt certè Patres, operarum numerum esse cap
 centum millium, remque esse commiserationis plenissimam, qu
 sturnis æque ac diurnis horis tantam mortalium turbam
 æri, alios immensis saxis, alios lignis palatiorum, quæ Qu
 condoni fuere, Meaco Fuscum, hoc est, leucarum duarum
 tio, conuehendis, alios denique fabricandis nouis propugnac
 turribusque altissimis. Miseri illi semper pedibus in aquis co
 stunt, humeris laceris & conuulneratis. Qui verò ex desperant
 fugiunt, saepenumero confestim maciātur; è quibus in loco
 Pater

Puricaua, quodam die manè occisi sunt nouem: nec alia de causa, quam quòd laboribus fracti & viribus defecti consilium fugæ inuissent.

Ante hanc aulam in planitie pulcherrima iussit erigi Theatrū ad agendas Comœdias, vtrinque verò nonnullo intervallo diuulsas turres binas trium quatuorve contignationum, quarum altera ob frequentiam imbrum non diu constitit, suoque lapsu tres quatuorve homines obtruit. Tantum studium posuit Taico in absoluendo hoc theatro, vt uoluerit illud omnibus ædificiis, à se hæctenus fabrefactis, elegantia, perfectione, & impèis antecelle- re. Columnæ, quæ lignæ sunt, pauimentum, & laquearia, ob- ducta sunt atra Sandaracha, quæ in hac regione vocatur Vrusci, & lucet instar speculi. Totum autem opus est inauratum Nascin- si, quod est aurum molitum in puluere cum magno artificio re- rum in eo expressarum. Laquearia varia sculptura, & ingenti laminarum inauratarum copia, nitent. Excitantur & aliæ ædes admodum magnificæ & venustæ circum ipsum propugna- culum.

Vt autem tam variæ & magnæ extruções celerrimè & accu- ratissimè absoluantur, omnes fabros lignarios, ferrarios, aurifi- ces, pictores, aliosque opifices, quotquot inueniri possunt, euo- cat, non solum Meaco, eiusque finibus, sed ex omnibus vicinis regnis. Mandauit quoque renouari primariam turrem vrbis Ozacensis, & aliis, hoc est, in septimam vsque contignationem, educi.

Fossam item propugnaculi magnifico ponte sterni voluit, per quem iter esset ad dictam aulam, operiri que tegulis inauratis, in medio autem pòte eminere turriculam duorum solariorum, quæ in quaternis angulis protensum habeat certum vexilli genus, octonos vel nouenos palmos longum, quaternos latum ex auri- chalco aurato, varia volucrum arborumque ex eo pendente scal- prura. Si radios Solis excipiat, splendorem egregium reddit, & nouum turri conciliat ornatum. Ligna, supra vtrinque trãuersè posita ad innitendum, auro subactò fulgent, pauimentum quoque ipsum tot magni pretii illustre est ornamentis, tamque mirifico opere, laminis auro illitis intermicantibus, à præstantibus Magi- stris elaboratum est, vt gubernator Sacaianus Patri cuidam de nostris, cum sermo de hac structura incidisset, affirmaret in solo ponte, qui decem plus minùs cubitorum amplitudine patet, in auro & arte sumptum factum quindecim milium aureorum.

In nouam urbem Fuscinum, quam edificauit, vt induceret flu-

men.

men, mandauit in fronte alterius partis fluminis exercui propugnaculum & palatia: & si fama credendum est ac oculis, videtur illud magnificentius futurum illo, in quo nunc commoratur. Propugnaculum autem flumini imponit pontem elegantissimum, ut cum pateat aditus ex palatio, in quo ipse degit, ad nouum propugnaculum.

Decreuit quoque, & iam operi adnotæ sunt manus, excelsum montem & magnum, palatio Fuscimensi versus Meacum cinum, deducere in vallem, non alia de causa, quam quod a neminem vel propugnaculum inumbret. Denique in dies vacat cogitandis rebus nouis & admirabilibus, quæ hominibus videtur impossibiles.

Cum itaque hic sit rerum status, ut iam dictum est; & Tairi sit tanta præditus prudentia, eò omnes eius cogitationes & consilia referuntur, ut æternam sui apud posteros relinquat memoriam, ut aliquando contueri possit filium suum ad primam Iaponicam dignitatem euectum. In hunc finem præcepit, filiolum iam nomen Fuscimo venire Meacum itinere duarum leucarum, aduertendum prima vice Daiiri (qui, ut crebrò aliàs dictum est, proprius & natiuus Rex est, ac Dominus Iaponiæ), ad obtinendam Quabacoudoni dignitatem: ea enim per mortem alterius Quabacoudoni nepotis Taico, quem superiore anno trucidatum fuerat, adhuc vacabat. Itaque tertio Iunii mensis, præsentis anni die filiolus, nomine Firoi, ingressus est Meacum, cum tota nobilitate Iaponica, tanto splendore & apparatu, quanto fieri poterat, ruit.

Primum custodes corporis, qui comitari debebant, in eodem suo loco ordine consistebant, duarum leucarum spatio, hoc est, a Fuscimo vsque Iurazu, & in quaque via vtrinque stabant milia armati septuaginta sex.

Tantus autem hominum numerus comitabatur, ut cum Meacum peruenisset in Iurazu, primarii Domini Fuscimo discedere inciperent.

Taico duobus antè diebus Meacum concesserat, ut pararetur locum & habitationes filio; omnibusque paratis obuiam processit filio, ut eum exciperet. itaque filii lecticam ascendit, in qua chiis complexus est amantissimè, signa multa paterni amoris declarans.

Ingens hæc hominum multitudo, magno ordine, quisque in dignitatis gradu, procedebat. Quidam Domini admodum nobilitate qui dicuntur Sciondaibu, præcedebant equites vario colore vestiti.

tōram. Gugi & milites omnes candidè more Cinenſium, vſque ad talos, induiti erant, cum pileolis, quæ hîc vocantur Camuri, latinè coronæ.

Ieiſus, qui poſt Taico maximus eſt Iaponiæ Dominus, proximè poſt lecticam filii inuehebatur in lectica item ſplendidè & magnificè ornata, cum dignitate, quam acceperat à Daibu (quæ eſt è maximis in domo Dairi), multis corporis cuſtodibus ſtipatus.

Poſt hunc inſequebatur Cicugendonos trium Regnorum Dominus pueri pædagogus, & alia quadam dignitate magna illuſtris, cui nomen eſt Dainango, atque etiam prodibat in lectica. Ordine deinde ſuccedebant alii quinque Domini, qui præ ſe ferunt titulū de Chunāgo, & aſſeclas habebāt ab aliis diſcrepātes.

Gubernator Meaceniſis eques ante ſe habebat ſeptem aut octo pueros nobiles indutos veſte coccinea, ob pulchritudinem & ſpeciem ex omnibus delectos. Ac Taico quidem, quando occurrit filiolo, pro recreatione hos pueros ad ſe vocauit, nullumque finem fecit collaudandi eorum venuſtatem & formam.

Latus gubernatoris ſtipabant milites centum, quorum quilibet humeris geſtabat ſuam Lagrimatam, (id genus eſt armorum Iaponicorum) & vaginas machærarum atque ſicarum laminis aureis ornatas, nonnulli erant induiti habitu conchyliato, alii lineo varia arte depicto, quod mirificum afferebat ſplendorem. lanceæ & ſiſtulæ, quæ poſtremum locum tenebant, erant innumerales.

Toti huic turbæ tam magnæ præferabantur dona à puero ipſi Dairi offerenda multis arcibus à grandibus incluſa, quarum quedam vndique erant contectæ pannis aureis & ſericis, quedam verò nudæ, & inauratæ, ac pretioſiſſimis lapidibus artiſcioſè diſtinctæ.

Præterea ſequebantur equi vndecim auro argentoque onuſti: quorum curatores iuxta incedebant nobiliſſimis veſtibus armati. Tertio poſt die abiit puer ad faciendum Sandai ipſi Dairi, hoc eſt, ad inclinandum ter caput ante ipſum vſque ad tatamos vel ſteas. Atque hæc profectio celebriore apparatu, pompa, & oſtentatione inſtituta eſt, quàm prior Fuſcimo Meacum. Receptus eſt à Deiri magna beneuolētia, eademque die more Iaponico ſplendidum epulum datū eſt in ædibus Dairi. Altero die comedix & præclariffimæ actiones ſcenicæ habitæ ſunt, in quibus perſona ipſius Taici, Ieiſo, & Cicugèdoni repræſentabatur. Tertio itē die comedix habitæ ſunt, aliæque multa ſpectacula periuſcunda,

360 HISTORICA RELATIO DE

cunda, ac sub vesperam Fuscimum repetitum. Puer vehemens
rheda admodum nobili, & splendide ornata, in qua erat & Tai
pater & Cicugendonus pædagogus. In hac celebritate magis
fuit nominum mutatio, & in nobilibus ad gradus, honores, &
gnitates insignis facta accessio.

Quoniam in Iaponia admodum usitata fuit novitas, ad quam
huius regionis incolæ vehementer sunt proclives, siue illa ex be-
lis, siue ex tumultibus & seditionibus originem traxerit, facta
ut conuersio vicissitudoque omnium rerû fuerit tam ordinata,
res esset magna admiratione dignissima, si quâdo ad breue tēp-
pace & tranquillitate Reipub. fruerentur. Quando hic Tai-
gitavit absolutum Iaponiæ imperium sibi usurpare, multum po-
mis annis regni sui laboravit, ut omnia sexaginta sex Iaponiæ
gna ad pacē vniuersalem & communem tranquillitatem reuoc-
ret: cum enim Iaponensium animi nondum essent subacti, sed
tius liberi, insolentes, ad bella & tumultus propensi, ægre por-
re sub iugum Imperii vnus pertrahi. Verum cum ille multis an-
bus, bellica potentia, ac imprimis admirabili prudentia, in om-
bus difficultatibus superandis, ad obtinendū suū scopū viret-
tandē omnes suo imperio subiugauit, alios trucidando, alios
molestando, potentes & magnos deprimendo, ignobiles & hu-
lis fortunæ extollendo: sic profusus, ut pro re certissima affumeret
quantum colligi potest ex veteribus Iaponiæ historiis, non
floruisse pacē tam generalē, nec tranquillitatē vnquā exi-
tam, quantā sub hoc monarcha omnes experiuntur. Etenim
solum sublata sunt latrocinia quotidiana, ac prædones publici
sed, quod totā Iaponiam imprimis affligebat, perpetui illi pyra-
defecere, qui omnia labefactabant & vastabant; quibus calan-
tatibus mare æquē ac terra in Iaponia oppressa iacebant.
quamuis nomen eius vbique sit formidabile & metuendum,
que edicta omnibus in locis magni fiant, & idcirco quorquorū
ciunt itinera, aut nauigant, immunes sint ab omnibus latronibus
& grassatoribus, tamen ad tantum fastum opesque tantas
nisi summa vi & tyrannica potentia peruenit. Vnum tantum
restabat, ut ad supremum horem Iaponiæ pertingeret, & dig-
tate exueret Regem natiuum Dairi, antecessorum suorum
ne, Dominum generalem vniuersæ Iaponiæ, usurparetque
ptum & coronam: nam, quantum pertinet ad Dominium, p-
quam factus est Dominus Tonzæ, illud obtinet & possidet ab-
lutē. Caterum, quia Dominus Deus noster execratur omni-
arrogantiam & temeritatem, postquam eius antecessor Nob-
361

LEGATIONE REGIS CINEN. 157

Nāgā voluit cultu diuino affici, Deus non distulit diu vindictā tātī sceleris: nam intra decem & octo dies fuit trucidatus, combustus, & sic extinctus, vt post incendiū illud ne minimum quidem ex rebus eius superfuerit.

Verū vt redeamus ad Taico, is, à quo tempore regnum iniit, Principes & Dominos Iaponiē semper miserabiliter afflixit, tam in bello Coraiano, quā in ædificiis suis & structuris infinitis excitandis, quibus continenter operam suam locare debuerant. Consequenter verò afflixit & eorum famulos. Accedit, quòd nard vel ad breue tēpus eis potestātē fecerit, vt Regna sua & status inuisere possent, imò vult eos cum vxoribus & liberis sedē in aula sua figere: idq; facit, quòd vereatur, ne vspiā coniuratio aliqua vel seditio contra suam personam exciteur. Nunc verò, quoniam cogitat hac legatione Cinenfī magnificentiā & potētiam suam ostentare; incredibiles & intolerabiles impensas omnibus Dominis imperauit, quibus nouo are alieno se cum magna afflictione & difficultate obligare cogentur.

Dum ergo Taico operam dat maximis quibusque rebus in futuram celebritatem comparandis, & in dies noua præscribit, quæ fieri debeant, nulla cōmiseratione in pauperes, quos contra omnem rationem nocturno diurnoque labore exhaurit, DEVS OPT. MAX. contrā iram suam tam luculētis signis prodigiisque prodir, vt tota Iaponia iam magno sit metu & terrore perculsa.

In exitu anni præteriti & initio præsentis 96 Taico non longè à morte abfuit, tam graui enim morbo decubuit, vt nulli ad se aditum daret: licet cum primariis quibusdam, quibus multum fidebat, ageret de modo, quo filius possit permanere in Tenza. Verū occulto Dei iudicio, cum minima vitæ spes suppeteret, sanitati restitutus est, ac subitò Ozaca excelsit, flumine delatus Fuscimum: quo tempore pro custodia corporis secum ducebat trecentos scloperarios, qui vtramque fluuii ripam claudebant, sic vt ex quaq; parte essent quinquaginta supra centū ad defensionem nauis. Atq; hinc aduertere licet, quā sedulus esse incipiat in custodiendo corpore. Iā restat, vt paulatim cōmemoremus quæ toto hoc anno cōtraria his prosperis successibus Taico acciderint.

Cum hic rerum esset status, & Taico incredibili cupiditate flagraret, magnificentiæ potentiæque suæ apud Cinenfium legatos immortalē relinquere memoriā, ex improviso memorabile quiddam incidit, ex quo multi verebantur redundaturum notabile damnum ad Augustinum. Etenim, postquam ipse cum Sciano Camidono Gubernatore Nangasachano ex Corai Nāgoiā reuer-

reuertisset, vbi senem illum Cinensem Iuquequi hominem
diffimum & Legatorum comitem reliquerant: deinde ambo
sum Meaco celerrimè per Nangoiam iter instituerent in Corai
ad deducendos inde duos Legatos vnà cum Iaponio exercitu,
in illis partibus distributus est per arces maritimas intra quinque
nium a Iaponiis exstructas: cum, inquam, in hoc itinere sex
septem tantum leucis ab insula, dicta Iquinosama, abessent, eo
rò cognouerunt, præcipuum Legatum adhuc ætate iuuenem,
multorum aulicorum consanguineum, cui in primis huius præ
& dignitatis Taici negotia erant commissa, nocte quadam fug
se versus Cinam. Cuius fugæ causam fuisse quidam dicunt
quòd nimium esset prorogatum tempus in Corai, quo vocati
Iaponem à Taico debuissent: deinde quòd Mandarinum à nauibus
sint abjecti & angusti animi, & in re bellica nõ exercitati, ac
suspectum habuerint tantum præsidium propugnaculis impo
rum. Addunt gentilem quendam Iaponium, æmulum Christiani
cuiusdam, primario illi Legato magnum iniecisse metum, &
persuadere homini conatur, diurnæ huius moræ vel portus
priuitatis nullam aliam esse causam, quàm quòd Taico sic
videatur creberrimas iniurias exercitui Iaponio in Corai à
sibus illatas; itaque si diutius maneret, obscurum vitæ ad
discrimen. Siue autem ob hanc causam, quæ cæteris videtur
similior, siue ob alias, quæ incertæ sunt, Legatus dictus fuga
plus sit; id constat, eum nocte intempesta equi beneficio, non
animaduertente, elapsus, nec è fuga retractum, licet Iaponi
gno studio fugientem per multas leucas sint insecuti. Hacten
gnita Scimanus Camo Nangoia mox se Meacum contulit,
Taicum fugæ certiozem redderet: Augustinus autem per
rauit Corai, vt alterum Legatum inde secum abduceret. In
uino autem fauore factum est, Augustinum hominem alio
pium, & intimum Ecclesiæ amicum, ob hanc fugam Taici graui
cum multos haberet, qui ei obloquerentur, non excidisse, imò
sum Taicum omnem indignationem in ipsum Legatum, quia
fugerat, irridendo eius ignorantiam & imperitiam, reiecit.
Interea verò dum Augustinus pro altero Legato euocando
in Corai: Scimanus Camo Nangoiam reuertit, vt inde Iuquequi
secum deduceret Meacum qui Fulcimi à Taico humaniter
gnaque amoris significatione receptus est, licet & ipse senex,
non minùs callidus est, vicissim quoque magna beneuolentia
gna rependit. Iuquequi munus illi de suo obtulit quadringen
ras septuaginta partes panni Damasceni è Cina, viginti citra
110

fieri rasi, vicenas item partes panni aurei Cinenfis, partes auri 70, fibras ceterum serici torti purpurei, camelos binos, equos binos, & totidē mulas. Taico verò contrā duplex epulum ei præbuit. Alterum publicum cum omni apparatu & ministerio Iaponicò; alterum in contignationibus propugnaculi, idque solarum feminarum ministerio, cum mensis ex auro solido, que, vt alias scriptum, latitudinem tantum duorum palmorum habent in quadrato. Vasa quoque, quibus inferebatur oriza, erant aurea. Cū verò Iuquei deinde cuperet sibi fieri potestatem discedendi versus Sacaium, vt ibi expectaret Legatum, Taico illum donauit duplicibus armis integris, xipho machæris duabus, pugionibus læcisq; magna arte & ingenio elaboratis: atq; hæc non obtulit pro munere in Cinam deferendo, sed tantum in signum amoris, & prælaudium sequentiū. Hæc facta sunt Fuscimi: vnde discedentem commitatus est Taico, donec conscēdisset nauem pulcherrimā & nobilissimā pro Taico confectā, quando in fluminibus aliquā caprat recreationē. Eā frater noster quidā vidit & ingressus est, asseritq; esse vicenos cubitos lōgam, auro subacto vndique cū suis cubiculis aliisque locis, vsque ad ipsos remos inauratam.

Augustinus, vt appulit in Corai, dū cogitat gratissimū se Taico facturū, si cū secundo Legato iter versus Meacum acceleraret, idque citius, quā ille optabat, cursorem magno studio amandauit Pachinū, cū legati secūdi litteris ad Colaos, qui a iam Regis Cinenfis gubernāt, vt rei statū Regi patefacerent: Ex alia verò parte lēbum vnū destinauit ad Taico, vt ille quoq; de omnibus rediret certior. Respōsum Pachino allatū est, in aula ignotā fuisse fugam legati, sed nec causam exploratā fuisse, cur ille tam turpem fugam cum summo Regis Cinenfis dedecore cōiunctam sit molitus. Rex autem, vt primū de fuga cognouit, iussit Legatum compingi in vincula, patrēq; eius & cōsanguineos omnibus exuibus, instar hominum vilium & rusticorum pauperum: alterum verò Legatum voluit à sapientia in aula ab omnibus prædicari, in eumq; nomen, autoritatem, & potestatem primi transferri: ordinauit quoq; Patri secūdi dono dari quinque scutatorū millia, ob rem præclarē à filio gestam, addiditq; Legato, qui principem locum obtinuisset, amplam relinquendam potestatem tractandi de multis negotiis, quæ Rex Cinarum Taico de integro proponenda iudicasset.

Hoc aulae responso vehementer recreatus est Augustinus, & interea dum secundum expectat responsum à Cinenfi Rege, afferatur responsum ad id quod ipse scripserat Taico: tres enim guberna-

Tom. ij.   Z z   natores

natores, vel aulae Praefecti ex parte ipsius scribebant, ut faceret quod praecise Taicus constitueret, & confestim cum altero Legato aduolare: & quia hi tres Praefecti magni erant amici Augustini, hortabantur eum, ut mox post acceptas litteras nauigaret in Iaponiam, si nollet periculum & status sui & vitae inire. Sed & subito cum Legato inde discessit, & Nangoiam peruenit nonis mensis Iulii. Legatus ferebat secum Regis Cinae litteras, sigillatim, & quicquid reliquerat alter, qui diffugerat ex arce Coraiana cum aliis omnibus rebus, quae Augustinus expectabat Pachino. Major pars eorum, qui primo adhaerant Legato, adunxit se secundo, e quibus fuit senex septuagenarius primi Legati magister, quae dicunt omnium Cinesium optimum & eruditissimum. Legatus hic secum ducebat homines trecentos, e quibus ducenti quinquaginta erant equites: ipse solus in lecto humeris octiduum minimum ferebatur. Qui hominem viderunt, aiunt, fuisse grauius fide dignum, multisque praeditum donis: Augustinus ex maiore Taici maiorem copiarum partem reliquit in Corai, donec praedictae conditiones in ita fuerint. Nangoiae commoratus est ad dies octiduum, ut Legatus caperet quietem: ibique tam splendide & laute habitum quam vsquam in Iaponia fieri poterat. Inde progressi sunt Sura, ubi Iuquequi eos praestolabatur.

Huc ubi peruenit Augustinus, mox, duobus illis ibi relictis, contendit Fuscimum, cuius aduentus Taico fuit gratissimus: nam multa benevolentiae & amoris argumenta in eo recipiendo monstrasset, tam multa in multorum illustrium Dominorum praesentia in eius laudem dixit, agens ei gratias tum ob laborem quos in Coraiano bello sustinisset, tum ob diurnam abstantiam a domo sua solo sui amore toleratam, ut a lachrymis se potuerit continere. Addebat, sibi probe constare, cui in similibus negotiis & maximi momenti rebus confidere debuerit. Etsi ceteri nonnulli dicerent, nunquam hoc pacis negotium conueniendum esse, res ab eo gestas per calumniam vellicando, sed tamen has fabulas nunquam ad suas aures admisisset, ob summam fiduciam quam in Ecunocamo posuisset. Subiugebat deinde, non nimis se ignorare rem hanc etiam ante biennium triennium confici potuisse, si non Toranusque, homo ter execrandus & capitalis ipsius hostis obstitisset: quem dicebat se simulatque Coraiana reuertet de medio sublaturum, hancque poenam meritis longe fore inferiorem: tamen expenso accuratius facto in gratiam ipsius Ecunocami se vitam ei condonaturum: atque ita tractaturum, ut omni auctoritate exueretur. Augustinus pro tanta Regis

benevolentia & favore immensas egit gratias, quod autem ad Toranusuque attineret, nō fuisse aliam inter ipsos dissensionem, quā quod eum belli Corarani principatus sibi delatus esset, Toranusuque ut miles id grauiter tulerit, existimans se illum consecuturam. Tātū autem amorem Taico erga Augustinum declarauit, ut vulgi sermone ferretur, Augustinum ad magnos honores & opes a Taico euehendum.

Quod ad Toranusuque attinet, fuit is puer a Taico educatus, & primō fuit honorarius eius in aula minister, deinde ob officia practica, in praeceptorum annorum remunerationem, regni Fingensis pars ei assignata est: nam alteram dederat Augustino. Verū ille semper se infestum Augustino praeiuit, Patribus quoque & toti Christianae religioni, inō flagrante hac persecutione, hinc tantus fuit ex illis, qui audacius contra Christianos locutus est. Ceterū Augustinus, neglectis & dissimulatis eius calumniis, tam moderatē & benignē cum homine egit, ut Domini aliique nobiles valde mirarentur, Augustinum nec verbis nec litteris quidquā mali de illo prodidisse. Sed, quia Deus veritatem amat, & omnem falsum arrogantiamque abominatur, tandem ad aures Taici multae graues querelae de rebus in Corai ab eo gestis perlatae sunt: quocirca & eum confestim euocauit Fuscimum, & capitulationis illi parere curauit, addens se illum ilico priuatum fore vita, nisi ē primā pueritia sibi seruiuisset: tantū, in cōspectum suum ne prodiret amplius, in solius filii sui posset. Itaque quo in exēliore loco antea fuerat, hoc nunc profundius in infimum locum dejectus est nō sine manifesto diuinā vindictae testimonio. Quia tamē multos habet apud Regē deprecatores & fautores. Videtur suo tempore in gratiam restituendus, licet iater aulicos nunquam notam infamiae sit absterisurus.

Trucidatur in Corai iuuenem nobilem a prima aetate Christianum, quem, quia locuplex erat & corpore robusto, in numerum famulorum suorum adscierat: trucidatur autem ob verbum vnum prolatum, quod displicuerat. Nam cum iuberet, ut sibi ventrem dissecaret, respondit adolescens, se esse Christianum, diuina lege vetari ne quis se ipse interimat: ille verō lancea eius pectus transuerberari iussit, dicens, animi abjecti pusillique argumentum esse, quod nolit desecrare in ventrem. Tum iuuenis: Domine, inquit, non te latere potest, quam ab omni reprobatione fuerim alienus in omnibus praetiorum conflictibus, ac in primis in periculosis quibusque immanium hostium incursum: ut verō & nunc experiri, quantum a me illa

animi abiectio absit, abiecto in terram ense & pugione, factis
 gno crucis, elatis manibus: Ecce offero hic ceruices; abscidendum
 si ita placet, à ceruicibus caput. Et mox immanis ille Dominus
 eum necari iussit: licet eum facti postea pœnituerit, dixeruntque
 Christiani quoque pro honore suo tuenda dimicant, sed diuina
 liter ab aliis hominibus. Venio ad prodigia.

Primum prodigium fuit, quòd die Iulii vigesimo secundo
 ni 96, qui sacer est B. Mariæ Magdalena, quoque Taico episcopus
 præbuit Iuquequi, per totum diem Meaci eiusque finitimis locis
 atque etiam Fuscimi, in magna copia pluerit cineribus minutis
 quibus tecta, montes, arbores quasi nix operiebantur: conuulsi
 illo die tanta fuit aëris caligo, vt multi capite dolerent, pluuia
 cor mœrore & melancholia obrueretur. Pater quidam ex Meaci
 censi ditioe digressus cinerem illum in has partes Scimanarum
 tulit, vt eos Patribus & fratribus in argumentum veritatis ostē-
 deret. Eodem die Ozacæ & Sacaiæ pluit minutissima arena, quæ
 nihil colorata.

Secundum prodigium, vt scribit quidam Pater degens Meaci
 fuit, quòd superiori pluuiæ mox successit copiosissima pluuias
 didorum longorumque capillorum, qui nihil distare videbantur
 à capillis mulieris vetula: nisi quòd essent illis molliores: deinde
 quòd in ignem coniecti non reddebant odorem tetrum, vt ve-
 & naturales. Hæc pluuias Meaci durauit ad diem medium
 gnis verò ad Septentrionem sitis, vt Iechu, Iechingo, Scimanarum
 Noto, tanta copia delapsa est, vt tota terra omniaque tecta huius
 modi capillis essent operta: quæ res vt erat noua & insolita,
 non exiguum stuporem omnibus attulit, & magnum etiam terro-
 rem incussit. Aliquot huiusmodi capillos Patri nostro Ozacæ
 genti Augustinus Ecunecamedonus, & Dominus Paulus de Sa-
 ga, atque etiam Fuscigennai gentilis, qui præest edificis Taici, misit.

Tertium fuit, quòd sub Augusti mensis medium, versus eam
 tem Occidentis, quæ declinat in Septentrionem, ceperit apparere
 re cometa prælongis crinibus, specieque horribili, tam deinde
 fusus vaporibus, vt color eius discerni non posset. Famuli de Meaci
 qui Cinenses, qui tunc cum eo versabatur Fuscimi, conspiciens
 meta exclamarunt sua lingua: Vaza, vaza, hoc est, res mali ominis
 res mali ominis, sicut exitus postea demonstrauit. Apparuit enim
 co cæli admodum demisso, & duodecim vel quindecim dies
 durauit.

Mense Maio vno momento facta est Fuscimi omnium rerum
 vicissitudo & perturbatio. Vnus è præcipuis nobilibus, qui

magna gratia nunc sunt apud Taico, potentiaque & opibus flo-
 rebat, capitalis erat inimicus alterius magni Domini, qui olim
 potentia vel æquabat ipsum vel etiam superabat, sed nunc in gra-
 tia Taici amplius non erat. Hic, inquam, tam gratus & familia-
 ris Taico, veritus ne alter in pristinam gratiam, dignitatem, &
 statum aliquando restitueretur: nomen eius, quod erat Asonodan-
 danti, detulit apud Taico, quasi ipse cum filio particeps fuisset cõ-
 iurationis Quabacondoni: & quia videbat Taicum, qui non i-
 gnorabat totam illam accusationem ex odio profectam, suis ver-
 bis non plenam fidem præstare, excogitavit callidum huiusmodi
 cõmentum: Secretarius Asonodanzi gratia ipsius exciderat mul-
 tatus exilio: hunc ad se nefarius homo vocavit, illique auctor
 fuit, ut scriptum, quale ille volebat, cõficeret, & nomen Domini, cui
 servierat, imitando eius characteres subscriberet, addita promif-
 sione, si faceret, se procuraturum ei annum redditum quatuor mi-
 lium saccorum orizæ, ac præterea obligatione ad bellum eundi-
 aliorumque onerum soluturum. Conditionem accepit Secretarius,
 & scriptum, uti alter optarat, confecit. Illud autem, homo versu-
 tus, non ipse obtulit Taico, sed Iacuiño seni Taici intimo: qui
 mox eo conspecto grauter cœpit excandescere, & palam dicere:
 Rē non esse tolerandam, tam diram & immanē proditiōem moliri
 in Taicum eum, qui regni Eta administratione brevi à Rege or-
 natuſ esset. Denique etiam Taico scriptum ostendit, qui, uti pru-
 dens est, iussit ad se ilico vocari Ieiasum & Cicugendonum, viros
 in aula primarios, eisque scriptum demonstravit, simul man-
 dans, ut, quoniam tam manifesta esset subscriptio, pater cum filio
 sibi ipsi ventrem dissecarent. Illi verò, ut senes admodum sapien-
 tes & experiētes rerum, respondere, non videri sibi viros tam no-
 biles sine antegressio examine ad necem trahendos: se de tōta re
 diligenter disquisituros, & si noxam vllam deprehenderint mor-
 te multaturos. Dum hæc aguntur, nobiles degentes Fuscimi, qui
 Taico immediatè serviunt, magna celeritate cum armis se con-
 ferunt in palatium. Tres item Gubernatores suos armatos ad-
 se iubent. Quæ cum diuulgantur Fuscimi, mox Meacum & ad
 alias partes rumore perferuntur: accurrit itaque Fuscimum infi-
 nita hominum turba, existimans novum tumultum esse excita-
 tum contra Taicum, & hac vice omnibus eius rebus imponendum
 finem. Duo illi Domini interea adiere Asonodanzum eiusque fi-
 lium, eique scriptum cum manus subscriptione demonstrarunt.
 Ille quoniam optimè norat Secretarii sui manum, paululum se-
 colligens, respondit: Si in vincula conieceritis eum, qui meus fuit

Secretarius, & quæstionibus veritatem extorseritis, faciat Taico quod collibitum fuerit. Mox Secretarius capitur, quæstionibus subjicitur, veritatem ingenuè confiteretur. Cæterum Taico quia videbat autorem scripti de se bene meritum, sibi quæmodum carum, nullum de eo verbum fecit, sed tantum mandatum Secretarium illum cum sua vxore subito agi in crucem, quod & factum est. Asonodanzus quidem liber mansit, sed in pristinum Regis amicitiam restitutus non est, Regnumque Carpoconum in natu maiori, quoddam gubernationem ineptus esset, ademptum Taico transtulit in filium secundum.

Sub idem tempus & alius incidit casus. Adolescens quidam famulus Ieiasi hominis nobilissimi & potentissimi, cum nox quadam audisset in cætu nobilium, Dominum quendam regnum velle deserere Ciugendonum, quoddam ab eo non tantum annuorum sumptuum acciperet, ut cum dignitate sua officium deferre posset; & nonnulli ibidem adessent, qui dehortarentur eum, ne faceret, propterea quoddam Ciugendonus cum filio suo decreuisset præbere epulum Taico in loco, dicto Suchanui, quoque trucidare, & si res ex voto succederet, Patrem cum filio Dominum Tenzæ remansurum: itaque si nunc eoulsque expectaret, fortè magnifico aliquo Regno Iaponiæ donandum esse; (quæ sententia illi per iocum fixerant) dictus adolescens Ieiasi famulus, commoto omni consilio, putauit rem totam patefaciendam Taico: primo quidem nobili cuidam Ethnicæ, nomine Teramico, in aula regia primario commemorauit, ut ille deinde ad Taicum perferret. Sed re audita Taico subripsit, & illico adolescentem illum mandauit tradi Ciugendono, qui percunctatus, cur illi fuisset tam splendido mendacio Taici aures obtundere, respondit ut erat, se in nobilium circulo id inaudisse. Mendacio decessit nulla mutatio alia secuta est, quam quoddam adolescens hæretus compeasibus, donec adducatur Pater eius cum liberis, & deinde in mul crucibus suffigantur.

Quartum prodigium, horribilius terribiliusque reliquis omnibus, fuit nouus & inusitatus terræ motus, ex quo tot tantæque clades & ruinæ exiterunt, quantæ ab hominum memoria nunquam visæ sunt auditaque. Et ut veritas huius miserabilis calamitatis prima origine intelligatur, recensēbimus quædam Ozacæ & Meaco ea de re conscripta. Primum Pater noster, qui sedem habet Ozacæ, in hunc modum scribit: Trigesimo Augusti anni presentis 96, octaua noctis hora, initium fuit terræ motus: duratum parum, nec vllum dampnum attulit, sed in futurum tantum com-

monescit. Quarto Septembris media nocte ex improviso tam
 terribilis & concitatus extitit terræ motus, vt hominibus non
 relinqueret spatium domo exeundi. Describam ruinas ex eo con-
 secutas, quas partim meis oculis spectauit, partim ex ore Christia-
 norum ibidem degentium cognoui. Principio dictus terræ mo-
 tus concutere cepit optima & nobilissima quæque ædificia, quæ
 tanto sumptu & fastu æternæque gloriæ cupiditate stimulatus
 Taico in hac vrbe excitauit; ac initio quidem magnificam illam
 splendidamque aulam, mille tatamis obtectam, in qua Legatos
 Cineses excipere cogitabat, suæque venustate & varietate om-
 nium in se oculos conuerterat, in terram deiecit. Proxime au-
 lam mirifico opere & elegantia erexerat turrim, cum inscriptio-
 ne nominis, Ecuquinimo lagura, id est Turris, vel propugna-
 culum, ex quo videtur Luna. Hæc turris tota concidit fundi-
 tus, cum suis portis maximis altissimisque, per quas in propu-
 gnaculum patebat ingressus, deinde cum capitellis in vertice
 earum eminentibus, quarum alia erant facta ex ligno solidissimo
 crassitudine immensa, alia verò ex laminis ferreis ad aspectum
 & ostentationem pulcherrima. Propugnaculum palatii omnium
 altissimum, dictum Tensciu, septem contignationibus con-
 stans, non concidit quidem, sed sic concussum est, vt nul-
 lus illud incolere audeat, nec reparari potest, nisi totum de-
 jiciatur. Idem euenit ferè omnibus aliis propugnaculi ædificiis,
 in quibus Taico se ob eorum pulchritudinem, splendorem, & il-
 lustria ornamenta recreabat. Corruerunt & omnia horrea pro-
 pugnaculo vicina, non absimilia Europæis apothecis, in quibus
 res ad victum pertinentes reconduntur, sed ea arte & ordine
 constructa, vt quiuis etiam magnus Dominus in iis habitare
 possit. Erant horrea illa amplissima, & frumento plenissima. De-
 nique turris illa omnium altissima, quam dixi, in septimam vs-
 que contignationem eductam fuisse, cum manus extrema eius
 reparationi imponeretur, haberetque cubicula prorsus inaurata,
 in quibus Legatis Cinesibus spectanda exhibere statuerat cen-
 tum quinquaginta millia hominum peditum & equitum, cele-
 berrimo apparatu, pompa atque triumpho prodeuntium, dimi-
 diatæ horæ interuallo tota corruit. Eadē media hora maior pars
 domorum aliorumque ædificiorum vrbis Ozacanæ, quæ tegulis
 erant opertæ, maximè circa flumen concidit, oppressis ruina
 plusquam sexcentis, vt fertur, hominibus. Terræ motus initio
 fuit admodum vehemens & frequens, tantumque fremitum
 & mugitum edebat, vt tonitruum fragorem & fluctuum maris

in litus impulsorum strepitum imitari videretur, tanta que
 midine mortalium percelleret corda, ut capilli illis strigenti
 Multis locis terra dehisceret, et hiatus non fuerint admodum
 profundi. Domui vicinum stabat templum ingens, elegantissi-
 ma, recens exstructum, quod subito corruit: monasterium quoque
 in quo nobilis quidam Bonzius magnæ autoritatis superior de-
 gebat, concidit, & Bonzium ruina obruit.

Taico, ante exstructam illam aulam mille peristromatum, &
 edificarat è grandibus saxis murum, è quibus quædam erant, quæ
 mille quingentis hominibus suum in locum vix poterant transire
 ferri. Hic murus duobus tribusve antè mensibus, ob crebras plu-
 uias in muri fundamenta dilapsas, corruerat: & rursum duobus
 ante hunc terræ motum mensibus multo majori studio erectus
 nouatus. Sed nihil omnis humana industria profuit, quin omnia
 hoc terræ motu æquarentur solo.

Eodem die sub vesperam ante terræ motum, cum non scire
 ne valerem, captadi aëris causa cum fratre quodam egressus
 transiensque viam in qua duo exstabant monasteria, utrumque
 ingressus sum ad occasum Solis, & deprehendi in iis haberi ad
 pulum conciones: in altero non nihil hæsi, audiuique conciona-
 torem tam variis similitudinibus exponentem misericordiam
 Amide erga genus humanum, declaratam in procuranda eorum sa-
 lute, usque in hora mortis iuandis, ut omnes in admirationem
 stuporemque raperet auditores: commendabat quoque, ut
 quam ab inuocando Amidæ nomine cessarent, quem & omnes
 finito sermone, elata voce inuocarunt. Verum eadem nocte tem-
 plum corruit, idolaque & sepulchra ornatissima confregit & cor-
 triuit. Bonzius concionator non sine vulnere, cum aliis seminari-
 cius, quorum tamen quidam postea obierunt, elapsus est. Deinde
 aedificia nobilia & magna, tam Taici quam multorum aliorum
 Dominorum, templa Bonziorum & ciuium, quæ erant proxima
 flumini, magna parte profus ceciderunt. Spectaculum hoc tam
 mærore homines affectit, ut incederent attoniti, & quasi mentes
 impotes. Plurimi dormiebant in plateis, alii in aedibus quidem
 sed ostiis patentibus, nam etsi lentè, & non cum tanto impetu
 men aliquot dies est motus ille continuatus.

Alius quidem Pater 18 Septembris anni 96 scribit in hæc
 ba: In his partibus Meacensibus magna & terribilia prodigia
 videre: nam cum multo in his regnis cinere pluisset, & quibusdam
 in locis tanta copia, ut aedium tecta atque arbores, perinde ac
 niarisset, oppletæ fuerint; alibi verò etiam minuta arena colu-
 mæ,

rubei, tandem ad dimidiatum diem etiam alborum capillorum, quales solent esse vetularum, tanta pluuia de cœlo decidit, ut omnes viæ & domus illis compleverentur. Et cum iam Fuscimum maxima pars exercitus ex remotissimis quibusq; regni partibus propter Cinenfium Legatos confluxisset, viæque, per quas transeundum, essent pulcherrimè ornatae, atque ordo, quo procedendum erat, omnibus esset præscriptus, ecce repètè ad quintum Septembris die Iouis, hora noctis vndecima, cœlo sereno & claro, terræ motus oritur tam terribilis & horrificus, qui postea tota nocte perduravit, ut videretur subtus terram ingens esse inter potestates infernales conflictus; major siquidem erat fragor, quàm maximorum tonitruorum vel bombardarum, quæ vnamquam audita fuerunt; itaque non hominibus modò, sed etiam bestiis incredibilem incussit timorem. Incedebant homines per plateas, desertis domibus, quasi attoniti: quique primum euaserant motum, vxores, liberos, cognatos ruina oppressos deplorabant, quorundam etiam iam iam moriturorum voces è ruinis resonantes audiebant. Alii reformidantes ne terra ipsis dehisceret, & absorberet viuos, cum lacrymis nomen Amidæ iuocabant, ut ipsos saluaret. Christiani nostri ilico per fugium suum habere ad ædes nostras, ut viderent quo loco res nostræ essent, & si possent, iuuarent. Sed voluit Dominus noster, ut in ædibus nostris nihil mali contingeret; confestim tamen eas egressi in area flexis genibus diximus Litanias, licèt ob terræ motum vix flexis genibus persistere potuerimus. Illa ipsa nocte frater nauigio Ozacam descenderat, non sine præsentis periculo, nam aquæ se attollebant ad altitudinem ripæ, quæ tamen quatuor vel quinque cubitis eminebat.

Hoc tempore Meaco infinitus hominum numerus se contulit Fuscimum, eo quòd rumor percrebuisse totam urbem Fuscimam corruisse; & certè, quicquid in ea boni fuit, euersum est, ut iam iam dicemus. In hac vrbe Meacensi aiunt extinctos mortales trecentos, & præterea in fine partis inferioris, cui nomen Roquio, ducentos. Iuxta nostras ædes non aliud damnum factum est, quàm quòd casu culinæ regulis operta mulier vna oppressa sit, & maritus eius grauiter læsus. Prope monasterium Fratrum Franciscanorum dimidia pars Xenodochii pro pauperibus erecti concidit, & decem agros extinxit. In loco quodam, dicto Toramadie, quindecim vel viginti templa, & Bonziorum cenobia, multis oppressis, corruerunt. In Quitanotonfina ante palatium Daici ingens templum viginti tatamorum concidit,

cidit, in quo dormiebant homines octoginta, quorum duodecim euaere, qui inde duobus vel tribus antè diebus excederent. Collapsum est quoque templum Bonzii Ozacefis cum multis eum palatiis, & dimidia pars ædium illius regionis.

Corruerunt item omnia templa Tisi, quod est monasterium maximum, ad ingressum vrbs Meacensis situm. Hoc autem septingentis retro annis ædificatum est à Bonzio quodam qui vixit sepultus est in Coia: pariterque collapsi sunt magni illi & crassissimi muri, quibus circumdabantur: quod erat vnum ex præfatis monumentis, quæ videri poterant Meaci. Vnum tantum templum omnium maximum, quod dicitur Fundo, & habet turrim admodum altam, à ruina fuit immune. Omnes quasi muri noui Daibut cum saxis immensa magnitudinis cecidere, & columna ex angulis suis cum suis basibus plus vno palmo & dimidiato subsedit. Machina ipsa Daibut, quæ Taico prope Meacum excitata & continenter absoluerat, si magnitudinem spectes, nihil erat in toto in ponne magis visendum, in quâ statua Fotoq; tota auro splendens corruit contracta corporis & manuum parte, muri quoque summo artificio perfecti vnâ cum porta principali Daibut, conciderunt. In templo mille & ducentorum idolorum anaglypticè inauratum, satis magno, dicto Ianzu sanguine, sexcenta corruere, contractis mutua collisione capitibus, brachiis pedibusque, tanto fragore edito, atque si ipsæ tartariæ furia intra templum inter se manus confererent. Hic casus ingentem ciuibus Meacensibus attulit dolorem, eo quod locus ille eorum recreandi imprimis erat destinatus, propter magnificum eius apparatus & ostentationem Meacensis nobilitatis. In aliis ciuitatibus vrbs locis magna quædam palatia similiter solo æquata sunt. Paulo Nobunangæ nepoti culina tantum vna cecidit, & tres vel quatuor homines è medio sustulit. E domibus communibus infinita collapsa sunt: & fuit platea quædam in qua omnes prorsus corruere: multa etiam ita conuassata, ut necesse fuerit in terram dejicere. Item terræ motus prorsus excutit septem templa Atangi Tocombi, quod est vnum ex opulentissimis regnis Iaponiæ: templa autem illa erant in montibus altissimo.

Hinc liquet, quantum conjectura assequi licet, diuinam hanc castigationem præcipuè directam in Fuscimum, vbi Taico maxime suarum opum magnitudinem iactarat, & superba sumptuosaque ædificia excitarat, & continenter adhuc excitabat. In hac enim vrbe plus quàm alibi huius terræ motus rabies delirauit.

& ruina fuit generalior. Nam in illa turris illa altissima, palatia, cubicula, aula, xisti, & quicquid auro variisque picturis calaturisque splendebat, ipsumque Taici domicilium amplissimum corruit, & ut fama est, septuaginta eius feminas ac quaedam nobilitate illustres oppressit. In propugnaculo non remansit nisi aula mille tatamorum similis illi Ozacanae, in qua Taico cum sua coniuge & filio versabatur: e qua celeriter exiliens cōfugit ad culinam omni ex parte intactam, postulansque nonnihil aquae ad bibendum, plurimum lactabatur quod euasisset. In eundem locum mox aduolauit Genosoin, post Alanodanzum, quorum praesentia animū collegit. His successit Ieiasus & Cicugendonus, quibus cū remansit tota nocte. Immunis a casu manserat quaedam arx, in qua admiranda quaedam opera fabricatus erat; sed postquam vidit inchoatam, iussit statim eam dejici in terram cum illa mille tatamorum aula, per quam saluandi sui causa diffugerat: nam & illa ex terra motu in unam partem propendebat. Sequenti die summo mane Taico cum dictis Dominis recepit se in montē propugnaculo oppositum, in quo stabat pinus amplitudine immensa, ibique mandauit complanari locum ad excitandum aliud propugnaculum, desertis omnibus quae hactenus fecisset. Aiunt Taicum dixisse Tentum, id est, Deum merito indignatum fuisse suis aedificiis tam elegantibus & sumptuosis, quia, nimirum, iam ipse apud animum suum statuisset deinceps vacare simplicioribus extruendis. Hoc infelici casu Taico supra modum est conturbatus; supet, moeret, trepidat; praeter Genosoin Gubernatorem Mescentem, aliosque duos, eum alloqui audet nemo. Non dormit in domo, sed in tugurio arundineo, tabellis leuissimis conrecto. Non dubium, quin dum oculis suis cernit omnia sua aedificia obtrita soloque aequata, festosque suos ludos & spectacula, quae exhibere cogitabat, conuersa in tot urbium locorumque tam tristes ruinas, tot hominum mortes, etsi exterius non demorsiret, inimis animi sensibus miserrimè excrucieret & lacineret. Vtinam Deus Dominus noster ante mortem ei tandem notitiam sui impertiat.

Magna pars palatii Ieiasi dum corruit, multi interiire mortales, & inter ceteros praecipuus quidam Dominus aulae ipsius unam cum coniuge, quos summo amore prosequabatur, & ideo vehementer de eorum morte indoluit. Palatium, quod fuerat Quabaccondoni, & post eius necem a Taico dono datum erat Cicugen, & numerabatur inter nobilissima pulcherrimaque Fuscimēnsis urbis aedificia, sic fuit cōquassatū, ut necesse fuerit dissoluere, & nouum

uum à fundamentis erigere . Palatium Date totum corruit centum mortalibus , & viginti equis pulcherrimis , qui erant stabulo . Aedes Genofoin quoque lapsae sunt : sed in his singulari Dei providentia apparuit . Duo enim tantum cubicula in usum gra consistere : in quorum altero erat Genofoin cum sua vacua alij ; in altero verò filij eius Christiani cum quibusdā nepotibus item Christianis , quorum nullus interiit : cum tamen ex alijs perierint decem aut duodecim gentiles , hoc est , dimidia pars . Omnes viginti vna cum alijs Principum nobiliumque Domorum palatii , qui sedem suam habebant in aula , euerse sunt , & tique homines pariter extincti . Concidere & Bonziorum delicia recens constructa in Fuscimo , domus item omnes regulis constructa . Tot autem homines occisi sunt , ut , cum iuxta receptum morem corpora igni absumere non possent , opus fuerit absumere vel in profluentem , vel in vallem vrbi proximam , quae cadentibus ita completa fuit , ut montis speciem exprimerent . Denique aiunt Fuscimi bis mille homines desideratos .

In agro Fuscimano multa loca circum urbem fabricata , & horti & domus , ad quas nobiles animi recreandi causa aliquoties in anno ventitabant , euerse sunt & labefactata .

In Tambano regno , Meaco vicino , maximè in extremis partibus , maximè extiterunt ruinae ; in intimo regno paucillimè . Erat ibi propugnaculum Cameiana in regno toto præcipuum . Scandono primo filio Genofoin cum amplis vectigalibus a Tambano dato . Totum autem sic afflictum est terra , ut montes non fecerit . In eo quoque diuina providentia eluxit . nam duobus tantè diebus Scandonus uxorem suam cum tota familia amantissimè Ozacam ad aedes soceri sui Auanoami ; ipse autè cum fratre & consanguineo Michaelè concesserat Fuscimum : itaque , rur , ruina propugnaculi tantum duae feminae sunt sublatae . Tambano ager finitimus , mille domibus instructus , ita vastatus est , ut tantum domus superstites fuerint , & magnus hominum numerus interneccione deletus .

Iamazaqui villa est magna , adium centum , & tribus leucis est Meaco , Sacaium versus . Ex his omnibus reliquae tantum permanserunt nouem vel decem , & plus quam centum incolae habitare . Tempora Fotochi & eremitarum in loco sublimi hinc villam omnia corruere , & idola Fotochi in frustra dissiliere . Obiit dicta villa alia est multo maior , tota consecrata cultui Fackin , qui est bellorum Japonicorum Deus , & in magno honore apud milites : eo quoque olim erat omnium facinorosorum hominum

per fugium. Hæc villa monticulum habet, in quo multa sunt templa & eremita, ad quos visendos ex omnibus regnis à peregrinis concurrebatur. Ea tota corruit, & tristi ædium casu plus quàm ducentos quinquaginta homines oppressit.

In regno Econocuni erat exstructa Ecclesia, habens in altari crucem, à qua & nomen obtinuerat, Ecclesiæ sanctæ Crucis. Ea concidit quidem, sed crux immota in altari perstitit, vt antè. In eodem regno immensa saxorum moles è mōtibus deuolutæ magnam mortalium vim obtriuere, & vias publicas sic obstruxere, vt sine multis flexionibus & diuerticulis nemo iter profequi posset.

Amangasqui vrbs est non contemnenda, leucis quinque disiuncta à mari Sacai opposito, in qua erant ingentia & pulchra Bonziorum cænobia, quæ vulgò feruntur admodum desolata. In hoc regno Econocuni sunt celeberrimæ totius Iaponiæ thermæ, ad quas, quia valde sunt salutare, magnus est hominum concursus: has quoque improviso attingit terræ motus horribilis, & quoniam domus circum eas exstructæ in magnam altitudinē sunt eductæ, in quibus diuersantur, qui thermis vtuntur, ruina sua plus sexcentis hominibus, vt fertur, obruerunt.

Dum iter instituitur mari è Scimo Meacum versus, ad læuam occurrit vrbs, nomine Fiongo, quæ decem & octo leucis abest Meaco: illam ego sartam tectam inueni cum irem Meacum ante annos triginta tres. Ea vrbs in tres erat diuisa regiones, quarum duæ erant occupatæ Bonziorum fanis & cænobiis, tertia mercatoribus, aliisque Bonziorum inibi commorantium seruitiis. Nobunangæ tempore maiorem in partem deuastata est; & quamuis templa in pristinam formam restituta non sint, tamē negotiatoribus aliisque popularibus hominibus vrbs rursus completa est. Nunc autem terribilis hic terræ motus sic conuulsit, vt non minima eius pars ad terram allisa sit; & paulo post etiam maxima pars, vt dicunt, conflagravit: ignis enim ex caminis labentibus erumpens, & aridam lignorum corripens materiam, impulsu ventorum etiam in integras stantesq; adhuc domos sæuissimè grassatus fuit.

Propugnaculum primarium Auanganæ regni cum solo vicino penitus deiectum est & destructum. Arx quoque Coriamana in regno lamoto funditus collapsa est. Tiracatana verò arx parua in regno Econocuni, in via Ozacana Meacum versus, lapsu montis impendentis obruta maximam edidit stragem.

In regno Nangato, quod Amangucio distat vniuersi diei & dimidii in-

dii in-

dii intercapedine, est fretum admodum in Iapone celebratum, nomine Scimonoscequi, quod nouem regna Scimo, diuidit ab alijs dictis Changoqui. In hoc regno est ampla regio, in qua Societas nostra ante ortam persecutionem habuit domum. Hoc fretum non solum profundum, sed eousque rapidum est, vt naues velisphae, si accedat maris æstus, volitare videantur. Hoc fretum in primo illo terræ motus fremitu (res nunquam visa nec cogitata Scimonoscequi) exsiccatum est, atque si solum omnino efflueret, reuersum: quæ res hominibus tantum non stuporem attulit.

He omnes ruinae & vastationes accidere septimo Septembris actu in primo fragore terræ motus, a quo vsque ad hodiernum diem præteriere duodecim: adhuc terra tremit, nocte verò sunt in magni tremores, vt multas aedes priore tremore compagibus solutis tandem in ruinam trahant: quare nec quisquam pernoctare aude in domibus, & maximè in earum solaris, sed manent in publicis plateis. Quod si magni aliqui terræ motus iterum fiant, quæque noctis hora in vrbe hac Meacensi, subitus terram ingens horror & strepitus inauditur, atque si nauis horrenda aliqua tempestate agiteretur, quo cessante omnes stant attoniti & metu non superuentura cladis percussu. Vtinam Deus pro sua elementarum extremis his malis finem imponat, & lumine suæ gratia oculos istorum gentilium illustret, vt eius agnoscant beneficia, & in gremiū Ecclesiæ Catholice suscipiatur. Meaci, 18. Septembris 1796.

DE SACAI.

AVVS Arimondoni, nomine Ioannes, antiquus Christianus, & de Societate bene meritus, qui tempore illius terræ motus versabatur in vrbe Sacai, scripsit epistolam ad Patres nostrorum his verbis: Quo vto Septembris in vrbe hac tam ingens & horribilus fuit terræ motus, vt tres horas continuas durarit: quo tempore nihil audiebatur præter fremitus & mugitus expauescendos, diuiniq; murorum, tectorum, & delubrorum gentilium cunctarum ruinas. Quando autem tecta in alias domos vel arbores ruebant, videbatur illis nocturnis horis vniuersa mundi machina labessere. Luce insequenti licuit videre, omnes plateas satis angustas (excepta primaria, quæ vtrinque transuersis secatur viis) domibus lignis, saxis, muris in omnes partes proruentibus, vt nullus transiendi pateret locus, interclusas. Res erat commiseratione dignissima, tam diurnis quam nocturnis horis audire clamores mulierum, eiularus mulierum, ploratus puerorum, ex terra visceribus & ruderum, quibus obruti erant, cauernis opem inclamantium.

Verum quia gentiles neque gratiam neque motus internos ad commiserandum habuere erga proximum suum, solum opulenti & potentes, amicorum aliorumque opera, periculo erepti sunt; ceteri vero omni auxilio destituti frustra suspiriis, lacrymis, & clamoribus intolerabilibus se confecerunt. Incedebant homines per vias, ac si sui compotes non essent, a sensibus abalienati, mœrore oppressi ex tam horrendo spectaculo oculis obiecto: sic ut nescirent quid agerent, sed nec propriis vxoribus & liberis, implorantibus subsidium, manum præbere valerent. Nonnulli, qui iam periculum euaserant, amote naturali victi recurrerunt ad ædes, ut coniuges cum liberis extraherent; sed ipsi tandem cum illis reliqua domus ruina etiam oppressi sunt, sic ut nullus tandem viuus effugeret.

Dominus Prothasius Arimondonus, qui tunc agebat Sacai, volens summo manè visitare Cinenis Legatum, inuenit maximi muri ruina & superinjecta infinita lignorum & regularum mole plateam, qua eundem erat, impeditam, ut prosequi iter non posset. Cognouimus ex famulis Cinenisibus luquequi, viginti eoque amplius extinctos. Deinde ex litteris paucis antè diebus allatis intelleximus in Sacai plures sexcentis enectos, ut quinque annis restitui non possint ædificia, quæ trium horarum spatio hac terræ trepidatione subsederunt.

Iacobus Fimbria Rioquei, vnus ex antiquissimis optimisque illius Urbis Christianis, homo prudens, religiosus, & de Societate bene meritus, Domini Iosephi Gubernatoris Sacaiani socer, recèter excitat domos nouas trium cõignationũ, regulis operatas; eius autè domus iam ab annis triginta loco diuersorii Patrũ nostrorum, atque etiam Ecclesiæ fuit, in qua sacrũ Missæ diceretur, & Sacramenta Christianis administrarentur. Oborto autem hoc præcipiti & tumultuoso terræ fremitu, cùm omnes diffugerent ex ædibus, ille, velut senex in cognitione Dei rerumque diuinarum sensu fundatus, coniugem, pueros quosdam orphanos, & nepotes suos quos domi habebat manu apprehendit, iussitque loco non motos flexis genibus, manibus in cælum sublatis ante aram domesticam se Deo commendare, qui pro sua paterna prouidentia qua regit Christianos ipsum amantes & timentes, dum vtrinque ædes vicinorum omnes ruunt, solam illius domum, in oratione cum familia persistentis, intactam reliquit, quæ res gentilibus Sacaianis magnam conciliauit admirationem & timorem. Et hæc sunt, quæ huc vsque ex illis partibus audiimus.

Nangasaci prima vice fortiter intremuit tellus, postea verò le-

uius,

uius, vel potius nihil, si comparatio sit cum aliis locis.

A Canzusa, in itinere versus Cingua, via est non longè remota à mari, & magna ex parte montosa, constans saxis excavatis: ergo vehementissimo terræ motu ibi multa saxa maxima sua parte diuisa & disrupta, partim in mare prolapsa sunt, partim obpleuere viam, vt non pateret transitus.

Seminarium Arieasè valde contremuit, sed diuina fauente gratia omne periculum abfuit, sed nec vlla ædium nostrarum contraxit. Quia verò terræ motus fuit nocte, quando iam pueri seminatæ concesserant cubitum, dum illi vident lampades, quæ in modum cubiculi ardebant, nullo attingente moueri, rei nouitate perterriti, reuerti, celerimè in aream diffugerunt.

In regno Fingano propugnaculo Iambi præest antiquus quidam Christianus ex partibus Meacensibus oriundus, & de Sicutate nostra semper bene meritus. In eò quidem magni quocumque terræ motus exstitere, imò terræ motui mox successit inaudita tempestas, in qua sex è nubibus horrida fulmina decies ante domum eius circum domum eius, octo tantum decemve cubitorum interstitio, excussa sunt, & alia totidem vicibus in diuersis locis propugnaculo subiectis, sed Deo ita propitio nullum hominem læsionem aut interemere, sed tantum maximas quasque arbores diriperunt.

DE REGNO BVNGENSI.

TERRÆ MOTVS, qui Bungi acciderunt, tam magni fuerunt, & terribiles, vt nisi inde Christiani venissent & cõmemorari possint videri incredibiles. Expectabamus aduentum hominis optimi, & inter Christianos Bungenfes vetustissimi, qui tandem periculo tanto exemptus huc peruenit. Is referit nunc quidem (cum tamen duo menses à terræ motu elapsi fuerint) sibi satis esse compotem, nec posse terrorem ex conspectu patriæ natum excutere.

Tribus millibus prope Funai, ingens oppidum vel villa est, & aeta Ochinosama, multarum nauium portus, à quo loco hic bonus homo appellatur Blasius de Ochinosama in Bongo motus, propterea quòd domi suæ hospitium præbeat variis hominibus aliunde confluentibus. Hic asserit nocte de improviso in loco fluctus maris binos ternosve, nullo impulsos vento, in littori tanto strepitu & fragore, vt plus septem cubitis supra sese in altum eiecerint, vti postea ex quarundam altissimarum vetustissimarumque arborum culminibus notatum est: itaque

dem impetu progressum mare ad milliare vnum & medium eo-
que amplius in terram se effudit, & retro relapsum omnia secum
cum vrbe Ochinosama absorpsit. Qui extra hos terminos erant,
periculi expertes erant; quos verò tartarea illa vorago complexa
est, eos omnes secum abripuit, viros, feminas, pueros, boues,
vaccas, domos, & alia infinita, omniaque in mare conuersa vide-
bantur, haud secus, ac si nunquam ibi terra extitisset. Blasius, qui
id temporis cum coniuge, liberis, & famulis domi erat, antequam
rem similem vel cogitatione animi fingere posset, vidit vno quasi
momento se cum domo, quæ erat lignea, superferri vndis maris.
Vxor eum liberis submersa est, ipse nãtatu euasit, sed ignarus quo-
modo euaserit, nam vi vndarum longissimè ab eo loco fuerat
transportatus. Cùm iam domus labascere inciperet, Blasius cum
tota sua familia Christiana elata voce sanctissimum nomen I E S V
& M A R I A inuocabat. In vicinia verò eius feminæ quædam gē-
tiles implorabant opem Amidæ, ac tandem ad Blasium conuer-
sa, etiam atque etiam eum rogabant, vt ipsas periculo eximeret;
verùm ille respondebat: Quomodo vos liberabo, si imploretis o-
pem diaboli? itaque feminæ vnã cum ipso cœperunt clarissimã
voce inuocare nomen I E S V & M A R I A E, & porrigens eis in hac
calamitate magna celeritate aliquot proxima domus ligna effe-
cit, vt quædam ex iis, quæ inuocarant nomen I E S V & M A R I A E,
discrimen vitæ euaderent: multique alii gentiles promitterent se
sacra Christiana susceptruros.

Alia quatuor loca Ochinosamã vicina, eandemque maris pla-
gam respicientia, dicta Famaoqui, Ecuero, Fingo, Cascicanaro, &
pars vnã ex Sanganosceique, sunt, vt aiunt, eisdem aquis obrutæ;
ac in Famaoqui quidem vnus tantùm erat Christianus, qui solus
ex omnibus ereptus est.

In portibus his marinis, maximè in Ochinosamano, magnus
numerus nauium stabat (quarum plurimæ ad Taicam pertine-
bant) & Bungo venerant ad regni, quod ab eo nunc obtineret,
redditus auchedos). Harum autè multæ iã erant oneratæ, & præ-
stolabantur tempus abscedendi, aliæ verò iam cœperunt mercibus
onerari. Præter has, infinita præterea ibi erant diversorum mer-
catorum scaphæ. Has omnes, affirmabat Blasius, se certò cognõ-
uisse, vel contractas vel eodem loco demersas fuisse, vt ne vna qui-
dem incolumis euaserit.

Vrbs Funai semper fuit obstinata, & præduri capitis. Quadra-
gesimus tertius annus agitur, quòd Patres & fratres Societatis in-
ta vixerint, & Xenodochiũ pro omnibus pauperibus gētilibus, qui
perfu,

perfugium in suis morbis ad illud habebant, ædificarint. Ecclesia
 quoque, in qua conciones habebantur, officia diuina & alia mi-
 nisteria Ecclesiastica celebrabantur. Et Christianis pauci erant
 ipsa vrbe oriundi; & omnes habitabant in platea quadam Ecce-
 siæ proxima. Rex Franciscus iudicabat iis, rem gratissimam factu-
 ros sibi, si se ad Ecclesiam Christi aggregarent, seque offerre-
 bant eorum baptismum sibi ostenderent. Sed hunc Regem persequen-
 tum Bonzium, tum ipsi Funatani ciues: nec Societas nostra ab illa
 vrbe maioribus iniurijs publicisq; cõtumelijs affecta est, quam
 ab hac: nam non senes modò, sed etiam iuuenes & pueri à par-
 tibus edocti, & à dæmone stimulat; quoties nostri in publicum
 prodibãt, maledictis Deum Dominum nostrum Patremque in-
 ti clamore incessabant, & licet peruersus hic mos à Rege Fran-
 cisco, postquam Christo nomen dedit, seuerissimè prohibitus fuerit,
 tamen auersionem à Christianis & Christi Ecclesia non depolu-
 runt. In itinere aliquoties ignem nostrum in aedes nostras iniecerunt:
 tela in eas immittebant, alij saxa petebant Ecclesiam & domos
 & quod amplius est, manus pedesque hominum improborum &
 puerorum in Ecclesiam proiecebant: atque hac occasione Bo-
 zii vbique diuulgabant à nobis mactari homines, ut carnibus eo-
 rum vesceremur, aliisque falsis rumoribus famam nostram detra-
 gebant. Sed Deus Opt. Max. summus & iustus Iudex, qui dicitur
Mihi vindictam, & ego retribuam eos variis & grauib; afflictioni-
 bus visitauit: nam cum esset inter omnes Regni Bõngensis vrbes
 facile princeps, multis opulentis mercatoribus, innumeris iudeo-
 rum delubris, multitudine Bonziorum, maxima autoritate præ-
 datorum, instructa, paucorum annorum interuallo bellis, moribus
 fame, incendijs, aliisque infinitis cladibus vastata est: ut in eam ve-
 rissimè conueniat, quod de vrbe Hierosolymitana dixit Ieremia
Quorsodo sedet sola ciuitas plena populo. Quamuis verò cum gene-
 rali totius Regni direptione ad hanc vastitatem perueniret, tamen
 proximis superioribus annis respirare cœpit, & numero ciuium
 infinitæque plebis, quæ in diuersa regna aufugerat, auferre, sic ut
 quinque ædium millia in ea numerata fuerint. Nunc verò occu-
 pto Dei iudicio his terræ moribus in tantam solitudinem redacta
 est, ut è quinque illis domorum millibus feratur vix superesse de-
 centæ, & cum non exstarent nisi duo idolorum fana, ea quoque in-
 lo equata sunt. Cuiusdam verò Christiani, nomine Sebastiani,
 magna virtute præditi, exigua domuncula, in qua Pater quidam in
 consilio se solebat sacræ Millæ facere, in medio mularum aliarum, quæ
 ut erant gentilium, corruerunt, integra & intacta remanuit.

LEGATIONE REGIS CINEN.

371

In agro Facatano, in quo plura quam quatuor Christianorum millia versantur, & in quo bonus ille senex Ioran martyrij palmam consecutus est, tempore eiusdem terræ motus, mare per ingens flumen quoddam ad tria amplius milliaria fines descriptos excessit, cursuque suo tantum edidit fragorem, ut homines, qui iuxta mare habitabant, desertis suis edibus, in campos & montes, ut immunes essent à peticulo, profugerint. Verum est, excursum illum non fuisse diurnum, sed non sine dispendio ingenti aquæ in locum suum revertere: multa enim ædificia corruere, multiq; mortales aquis sunt præfocati. Videbatur diuina hæc animaduersio fieri tantum in gentiles, ut quidam bonus Christianus Facatenus, qui ibi baptizandorum infantium, humanorum mortuorum, & sermonum de rebus diuinis ad Christianos habendorum curam gerebat, retulit: nã, inquebat ille, cum in illis partibus multæ sint villæ, & aliæ quidem incultæ à solis Christianis, aliæ verò ab vtrisque, gentilibus & Christianis, solæ tamen gentiliùm domus, cum incertis aliquot hominum, corruerant, saluæ autem manebant, omnique damni expertes, domus Christianorum.

Procurator quidam vespertinum Regis Taico, homo Ethnicus, natura & moribus peruersus, degens in vrbe Furiana, habebat concubinam, & ex ea filium vnicum. Hanc cum filio domus cortens oppellit. Sed quia & alter ei filius erat, veritus ne & ille simili calu periret, nullum aliud tutius perfugium habuit, quam ad Christianos Facatenos, quibus eum, donec tempestas ista conquiesceret, commendauit.

In quadam ditione, appellata Iuroin (in qua olim quidam è Patribus nostris aliquot annis laborauerat in conuersione eius gentis, & subsidium aliquod attulerat iis, qui paulatim sacris baptismi vndis abluabantur) erat locus quidam vnius diei itinere à Funai vrbe remotus, in quo, post vastarum bellis regnum, superstites remanuerant aliquot Christiani, sed in procuranda animæ suæ salute languidiore effecti, qui cum ea de re ab aliis bonis Christianis mouerentur, vitam non correxerunt. Hos penè omnes, pauculis exceptis, motus in eundem locum impendentis pars hoc terræ motu excussa obruit. Atque hæc sunt, quæ hæcenus ex Patrum nostrorum aliorumque fide dignorum epistolis, qui oculis suis omnia spectarunt, colligi potuerunt. Utinam gratiam suam Dominus Deus noster impertiat, ut ex his prodigijs in hominum cordibus timor & amor erga diuinam maiestatem maior, & diuinarum legum obseruatio diligentior, excitetur.

Cum huc vsque scribendo peruenissem, Meaco venit vir quidam

AA 2

quidam

quidam perhonestus, qui Fuscimi fuit ea nocte qua terra motus est exortus, & multa admiranda narrauit, quæ quoniam longum esset omnia percensere, annotabo tamen pauca, ea que magis notabilia. Aiebat iste, ad septimum Septembris inter horam undecimam & duodecimam noctis, post terræ motum quendam moderatum, qui nullum fecerat damnum, exortum alium tam horribilium & furiosum, ut vniuersa mundi machina dissolui videretur nec durasse, nisi ad spacium, quo bis Symbolum Apostolicum recitari posset, eo que tempore omnes ruinas & clades superius commemoratas accidisse: ac quoniam omnia improviso contigerat homines nullius rei memores fuisse. Dormiebat hic homo in teporis, uti externus, in domus cuiusdam solario, ad quam forte diuerterat, & excitatus fremitu, fugamque capellens, dum primo gradui scalæ pedem imponit, scala cum vniuersa domo subleuata ignarus quomodo tam repentina ruina ereptus fuerit: postea ad diuersorium cum famulis domesticis regressus, Dominum domus sub ruinis delitescentem incolamem extraxit.

Construxerat Taico molam iuxta flumen Fuscimense eximiam & durissimis saxis præcellam, ob structuræ excellentiam & perfectionem visu dignissimam. Hæc fluminis voracitate absorpta est, ut nullum post se vestigium reliquerit, ac si nunquam ibi constitisset. Ipsumque flumen tantum incuriebat terrorem, ut solus eius aspectus afferret horrorem: hand secus enim in calum attollebantur fluctus, & cum maximo strepitu ebulliebant, ac immensus ignis illis esset subiectus. Homines, cum pedibus stare non possent, in terram se abiciebant, & huc illucque perterriti se versabant. Augebat pauorem trepidationemque, dum viderent ante se dehiscere terram, atque si viui essent absorberentur. Que eiusmodi hiatus plurimi inter Meacū & Fuscimū visibiles erant.

Et verò, quoniam humani generis hostis, omnem salutem marum salutem impediendi minimè negligens, animadvertens tempus opportunum, commodissimamque occasionem oblatam grauius animum Taici exacerbandi, qui hoc rerum statum furor in omnem partem iactabatur, gentiles quosdam, qui se per assistunt Regi, infestos nostrorum hostes excitauit, qui Taico, cum spe magnopere ei placendi, persuaderēt, omnes ædificiorum ruinas totque mortaliū in Tenza (quæ est Iaponiæ montis chia) interitum non aliunde profectum, quam quod in Iaponia admissa esset secta, legibus Dei Cami & Fotochi penitus reprobis & contraria. Quibus verbis, licet paucis, indicarunt, veram rem

Dei tantorū malorū esse originem & causam, vt hac via omnis predicatio euangelica eiusque promulgatores tota Iaponia exularent. Caterū, quia Regum corda sunt in manu Dei, & Taico est homo à natura prudens & iudicio acri, minimè sinens omni vento quauisque hominum persuasione se in fraudem induci, etsi nullo nostri vel amore vel commiseratione tangeretur, in hunc modum respondit: Nescitis, quid dicatis, nam si hæc res esset noua & inaudita in Iaponia, quæ nunquam maiorum nostrorum æuo contigisset, posset id, quod vos contenditis, aliquam verisimilitudinem præ se ferre: sed cum constet ex veteribus historiarum monumentis, in his regnis ingentes & terribiles terræ tremores & fremitus sæpenumero incidisse, quando nondum hi homines in Iaponem venerant, nec quicquam cogitaretur de tali lege, qua ratione causam huius rei in illos conijcere potestis? Ad hanc responsionem, tam rationi consentaneam, ne mutire quidem illi tartarei homines ausi fuere. Etsi nostri exiguam in hoc responso collocent fiduciam, tum quia probè norunt cōseruationem omnem propagationēq; Ecclesiæ pendere ex sola diuina prouidentia, tum etiam quia non ignorant, quanta sit hominis inconstantia, quantaq; sæpe rerū apud eū vicissitudo: quos enim hodie extollit vsq; ad cælos, cras deprimat cū summa cōtumelia ad inferos.

Anno proximo scriptum est, à Taico mandatum, vt omnia Bonziorum templa & cœnobia, quotquot intra urbem Meacensem starent, euerterentur: ipsique Bonzii circum urbem iuxta fossas alia edificarent: ad quam rem aiebat se duabus moueri rationibus: altera, quod sibi non attrideret tanta Bonziorum amicitia & familiaritas cum suis paracianis, siue viris siue mulieribus, & idcirco eos tantopere elicere mēte solutos & distractos. Altera erat, quod, quoniam Bonzii nullam operam locant in bellis, nec militū perferunt molestias, imò voluptatibus & deliciis indulgent, ipsi ipsorumque templa essent, in quibus, tempore Meacensis belli, furor hostium primo loco frangeretur. Summam autem inspectionem & curam in Bonziorum templa & monasteria, quæ sunt plura trecentis, commisit Genosoin, eumque constituit quasi eorum Visitatore. Quorum superiores ex mandato Taici tenentur quoque mense velut Syndici referre ad Genosoin errores & lapsus à Bonziis admissos, vt dum opus est, redargui & castigari possint. Multa ex his templis operta erant regulis, & hoc terræ motu cum multorum Bonziorum cæde collapsa sunt: nempe voluit diuina iustitia vindictam sumere de infinitis sceleribus & abominationibus, quæ in Satanicis istis Synagogis perpetrantur.

Neque hic finem habuerit prodigia: sed supra lex hæc nobis fusè cōmemorata accessit quintum Prodigium aquarum, quibus grauiſſimæ ruinæ consecutæ sunt in hunc modum. Iuliano Omi duodecim passuum millibus à Meaco remoto ad portum montis Fienoiama est lacus aquæ dulcis, longitudine milliario rum sex supra sexaginta, latitudine verò alicubi trium, alibi sex: Vtrinque multis cingitur terris: multis nauibus scaphis que nauigatur, quæ interdum orta sauiore procella a fluctibus hæretur. Sub hoc lacu multis in locis magna vis aquarum exuberat, & quodam in loco in tantas constringitur angustias, ut Nobuniga elegantissimo ponte dicto Scitanofasci eum constrauerit, & que inde emergit flumen admodum profundum, quod iunctum cum alio, dicto Iondo, se in Ozacanium mare exonerat. Decimo quinto post terræ motum die, post crebros densosque imbres, lacus tantopere inundauit, & limites suos contra cursum naturalem tam longè excessit, ut nunquam ab hominum memoria, quando frequentiores existerant plubiæ, id acciderit: ita cum celeritate intumuit, tamque rapido & veloci cursu ferri cepit, & repente arua obrueret, domos euerteret, festas altissimas defendendos agros oriza satos delollas oppleret: deinde excurrit vsque Fuscium, nouam in ea vrbe stragem edidit innumerabilem hominum aquis demeritorum: tamque late vagatus est, ut per campos & possessiones Meacensium perinde esset nauigatio, ac in mari. Nec erat, qui illis diebus terrestri itinere Meaco pollet proficisci Sacarium, quod est spacium quinquaginta quatuor millium, & inde Ozacam. Dum Meaco itur ad partes Scimanes, occurrit tractus quidam in valle depressus, qui sunt Iusti Vcondoni, dicti Acaſcio, & habet exiguum portum, in quem naues præterueniunt, si quando venti secundum non sunt, se recipiunt. Quia autem temporis erat magna maris tempeſtas, in dictum portum, ut iam est, diuertere naues quinquaginta, partim magnæ partim paruæ, quales sunt in Iaponia, sed maior earum pars in furiosa indomita hæc aquarum eluione, & insanorum fluctuum cœmine, allisa vndique in frustra diuisit: quæ vtrò se e portu properare, cum spe defugiendi periculi, cum multa in eo inuenerunt voragines, maris gurgitibus item hausta sunt; nec velle nam euasisse constat. Alluies hæc quoque attrigit terras maritimas, hoc est, aliis littoribus maris proximas, & multas mortales, ut aiunt, qui viderunt, sustulit, ac in Acaſcio quidem plures trecentis.

Quamuis autem tam euidentis & continuum Dei flagellum

satis esse debeat, ad perfringendum conterendumque etiam cor adamantinum; tamen omnes, tam magni quam parui, iam sic sunt affecti, atque si nulla nec hominum, id est, liberorum, parentum, amicorum, nec fortunarum jactura facta esset. Imò Taico mox cepit Fuscimi montem altissimum valli exaequare, ut nouæ ædificationi gradium palatiorum locus idoneus suppeteret: in quem finem plus quam centum millia operarum coëgit, qui labore intolerabili, seruitute miserima noctem diemque in molitione ædificiorum consumunt.

Ad decimum sextum Novembris diem anni præsentis 96 Pater quidam noster ex ditione Meacensi, sed in vrbe Ozacana sedem habes, scribit, quo ritu Taico Legatos Cinenſium exceperit.

QVO MODO TAICO LEGATOS CINEN-
SES RECEPERIT.

QUONIAM, inquit, hoc terræ motu vrbs Fuscimana ac in primis propugnaculum ita erat conuassatum & vastatum, ut neque habitationi neque recipiendis Legatis idoneus superesset locus: Taico decreuit eos excipere Ozaca, ubi a terræ motu nihil remanserat in propugnaculo, nisi turris sola, eaque satis conuulsa, & domus quædam, dicta Locus mortis; deinde pons nobilissimus dictus Goguraquafasci, ac si dicas, Pons paradisi, tanto auro splendescens, ut quindecim millibus auroreorum scutatorum æstimeretur. Erant quoque ibi aliquot ædiculæ, sed parui momenti; nam reliqua ædificia vel corruere cum aula mille tatamorum, vel Regis mandato, quod vitium aliquod fecissent, ad terram afflictæ sunt, quorum loco cœperat alia minora & leuiora erigere. Ad excipiendos autem Legatos iussit subitario opere supra parietinas ædium collapsarum domos, aliquas excipere, sed splendide pretiosis peristromatis aliisque necessariis ornamentis circumuestiri. Ozacâ peruenit Taico 29 Septembris cum primariis aulæ Dominis; iusserat autem Legatis significari, se primo octauæ Lunæ die Ozacæ in eorum conspectum venturum.

Vigesima Octobris Sacaiso, quod nouem milliariibus paruis Ozaca distat, Legati excessere, via plana & nitida, in quam nobiles femina Sacaisanæ certas quasdam obſignationes vtrinque deferri curarant, ut Legatos isthac iter habentes videre possent. Sux enim Iaponii in rebus nouis spectandis admodum curiosi. In primo ordine prodibat senex ille Cinenſis Iuquequi, qui obtinuit locum Legati, secundus enim in primi locum, ut etatè dictum est,

succefferat. Huic præferebantur triginta octo arca magna, & laci viginti, ac ponè centrum & viginti alueoli, cum suis pedibus ligneis, qui vocantur Finoqui, admodum candidis, affabre elaboratis: proximè autem succedebat Cinesium equitum turba, multo vultu, & amictu vili, vt viderentur aliorum famuli.

Hinc suo ordine insequerentur equites bini, cum quadraginta vexillis, quorù alia erant coloris crocei magnis characteribus Cinesibus depicta, alia litteris croceis, alia coloris puniceis litteris. His succedebant alii equites, quorum quilibet ferebat tabellam cum litteris valde magnis, quæ speciem præbebat partium. Post hos veniebant alii pedices cum baculis rotundis & crassis in humeros reiectis, alii instructi romphæis, alii de lanceis, quibus succedebant decem aut duodecim armati. Tres ingentes umbellæ, hinc Symphonia tibicinum, qui vocem instrumentarum exprimebant, & tympana bellica parua, & campanæ ex aurichalco galeæ similes, sed iis paulo maiores; quæ, vt tympana, bacillis pullabantur. Symphoniacis subibant 24 homines habilis bene vestiti, epitogio phrygiato secundum pectus & humeros splendidi: nonnulli etiam damascenis purpureis induti. hæc proximè Iuquequi procedebant octo vel decem Quanni, qui sunt homines magnæ autoritatis, & cum suis inauribus Mandarini, quorum apud Cineses est quasi dignitas consularis, omnes damasceni operis veste amicti. Post hos proximè insequitur venerandus senex Iuquequi, barba candida & pronis, spectu præclara, punicea indutus, in sella vel lectica supernè operata portatus, cuius latera tergumque stipabat ingens turba equitum Cinesium tum Iaponicorum, qui Ozaca Sacaium se comitabant, vt honoris causa legatos comitarentur. Nonnullo demum intervallo interposito visibantur quædam lectica parua epitogis similes, in quibus erant solæ Regis Cinesium litteræ, quatuor venerandis Cinesibus septæ, qui damascenis ostrinis induti erant vestimentis, & pileum gestabant inauribus fulgentem. Aliterant & alii sex eleganti amictu, cum petaso lato, cuius vultus Chinenses.

Inde non multo spatio interiecto cœperunt prodire primæ Legati asseclæ, iique bini. Hos autè anteibant decem vexilla & crocea. Post quæ defererentur litteræ patentes, vel prouinciarum tabellis vncialibus characteribus descripta. Deinde ponè subibant duo pedices cum dolonibus, cæteri erant equites.

Postea apparebant octo vexilla regia, ex quibus flocci phœnicei & aliorum pendebant: ac alia quidem erant serica, alia bobycon, & maxima

maxima parte rubra vel crocea; hastæ autem erant confectæ ex arundinibus Indicis crassioribus. Inter dicta duo vexilla ferebatur vnum angustum, in medio aliorum duorum, quorum alterum candidum, alterum erat nigrum. Dehinc succedebant alia 14 vexilla, & inter illa duo baculi prælongi & crassi, & quaternæ clauæ, ac denique vnum vexillum cum octo labaris.

Proximi Legato aderant viginti-quatuor vel 26 Quanni, cum pileis obinantes splendidis, amicti rubris damascenis vestimentis, cum suis insignibus acupictis in clypeo, quæ sunt serpens & lacerta marina.

Legatus, qui primum tenebat locum, & venustâ corporis speciem præ se ferebat, humeris octo hominum ferebatur in sella vel lectica non operata, damascena splendida indutus, pelleque ingenti tigrina & pereleganti, quæ sellam supernè ambiebat, ornatus. Præibant duodeni cum arcibus, & totidem cum sagittis, nonnulli etiam cum clavis artificiosè elaboratis: duo item equites cataphracti: erant autem arma eorum inaurata & squamatim compacta. His subibent dena vel duodena labara, & equitum Cinensium turba maxima, qui vel è Cina venerant, vel erant Domitorum Iaponiorum.

Si Cinenses in hoc suo aduentu ordinem tenuissent meliorem, nec admisissent aut vilioris veste amictos aut rhedas parum decoratas, maior eorum pompa vel ostentatio fuisset: etsi Iaponis vilius sit apparatus excellens & illustris.

Iuquequi, vt Ozacâ peruenit, diuertit in palatium Auani Cami Domini Regni Auæ. Primus autem Legatus in ædes Bigenno Ciunageni trium Regnorum Domini. Postero die, qui fuit octaua Lunæ primus, Augustinus & Scimanocamus Gubernator Nagafachanus præcurrerunt, vt Regem redderent certiore, & locum pararent. Quo facto vterque, nempe Legatus & Iuquequi, cum suis insignibus, eodem ordine quo luce præcedenti progressi sunt, Regique offerenda detulere plura quam centum munera, & viginti tabulas quinque vel sex palmos latas, in quibus ferebatur ducentas supra mille Serici partes, quarum qualibet excedebat libram: mille item Damasceni panni Cinensis rasi, quod est, sericum nobile auro pertextum.

Epistola Regis scripta erat in lamina aurea maxima & ponderosa, aureo inclusa scrinio, in quo inerat & velis atque corona regia pro Taico: sicut in alio erat corona regia pro Mandecorofama eius coniuge cum titulo Regina. Misit præterea Rex Cinensis vienas vestes de Quingui, cum titulo & dignitate Cina, pro

viginti Dominis expressè a Rege Cinenti nominatis, quorum primus erat Augustinus: deinde totidem alias, pro iis quos Taico ipsi nominaret, eademque dignitate ornandos putaret.

In epistola Regis Cinentis erant hæc verba. Futatabi, cioleca vocafu cotonacare. id est: Non redibus ampliùs in Corai, & frater dieis, nihil ampliùs tibi seruiet dignitas. Itaque Iaponii remanebant quasi vasalli Cinentium.

Hæc omnia ritu Iaponico perfecta sunt, hoc est, sedendo in tatamis. In sessione æquales erant Taico & Legatus: præsentibus aderat Ieiaso, Cicugè, Echingo, Nonangio, Quingodono, & Mori, qui sunt Domini totius Iaponiæ maximi. Post Sacamochi hoc est, postquam aliquantulum vini degustasset, honoris ergo apprehendit Taico epistolam, magnam, scilicet, illam laminam auream, eaque capiti imposta, simul accepit & vestes, atque intro se recepit, ut eas indueret. Regressum ad locum suum, Cinentes magno honore & reuerentia adorarunt, ac ilico fercula illa cum mensulis & sedilibus altis, tanta pompa & apparatu, tantaque rituum varietate, ut plura spectarentur, quam comederentur. Conuiuium absoluto singuli ad suas aedes reuertere. Simulque Sol occidit, nouus Rex Taico abiit visitatum Iuquequi, quoque venit quoque Legatus primus, magnaque voluptate, dum Taico magnam illis humanitatem declarat, simul versari suere. Hæc occasione uterque intulit sermonem de Legato Coraiano, rogaueruntque ut eum in futurum admitteret conspectum, & culpam condonaret: Verum ille se excusauit, dicens se infixas pectori habere quædam querelas contra Corai, ob multos lapsus in se commissos: neque se nolle plura de hoc argumento loqui. Verum quia Iuquequi erat homo callidissimus, & tanta prudentia, quique ingenium Taico probe cognorat, respondit: Suam Excellentiam iustus habet rationes, neque enim Corai tantum contra ipsum, sed etiam contra Cinentium Regem in multis deliquisse, ut merito totum regnum funditus excindi debeat, sed quæ, inquit, ex regno euerit utilitas redundaret? Itaque sicut Rex Cinentis illi ex mera commiseratione ignosceret, sic consultum fore, ut ipse quoque ignoscat. Sed nihil tunc effici potuit: imò omnia in risum & iocos conuersa sunt. Comedit eum utroque, postea verò domum regressurus manu secum dixit Iuquequi, vna cum altero Legato.

Die sequenti misit Taico ad Legatum centum Cosondi, quæ sunt vestes perquam pulchræ & splendida, inclusæ capsis Maquilanis, hoc est, certa ratione inauratis, ut alias declaratum est: & quæraginta hastæ cum suis vaginis de Nalcinsi, quod, ut supra dictum

est aurum subactum; deinde viginti enses falcaros eiusdã formã.
Mittit quoque ad Luquequi Colondi quinquaginta: reliqua enim
illi donarat Fulcimi, cum vitendi eius causa eo venisset.

Ad 24. Octobris constituit, ut Sacaium reuerterentur, quò de-
lati sunt nauibus nobilissimis, elegantissimisque, quales nun-
quam in Iapone conspectã erant. Erant enim elaboratã auro,
magno artificio: duo vel tria habebant solaria, multa cubicula,
antã & retro ambulacra, aulas, pavementum cum remis ex auro
commolito. Ad cuius imitationem illustres quidam Domini a-
lias fabricarunt magnificentissimas: ac inter illos Date vnã ex-
emplificasse fertur, quã superet hanc Taici, cuius funes nautici om-
nes sunt ex serico coccineo torto; atque hæc omnia faciunt, ut eũ
habeant amicũ & propitium. Ea nocte, qua Taico inuisit Lu-
quequi, in ædibus Auani Cami ei dixit: Quandoquidem Rex Ci-
narum tam præclare secũ egisset, se non posse non eum in poste-
tum honorare & reuereri, & tam in responso, quã in aliis omni-
bus eius consilio & iudicio se submittere.

Cũ Legati Sacaiũ abiissent, ilico Taico post illos amandauit
quatuor magnã autoritatis Bonzios, vocatos Chori, ut eodem
modo eos reciperent, quo ipse præsens die antegresso excepisset.
Quare Cinentes plurimum recreati sunt, ac imprimis litteris per
Bonzios scriptis, in quibus promittebat tantam erga illos huma-
nitatẽ, ut nihil eorũ, quẽ ipsi a se petissent, sit negaturus. Ad quas
litteras scripto respõderunt, petuerũtq; solo aquiri omnia pro-
pugnacula, ac præsidia Iaponica submoneri, quã erant in Corai:
deinde populo Coraiano condonari noxã, quẽ admodũ Cinarum
Rex iam ante multas misericordia motus condonasset: mernos
quidem fuisse excidiũ, sed si excidii pœna multentur, nullum in-
de fructum consecuturum. Itaque quantum poterant, eum obte-
stabantur, ut misericordia erga eos moueretur. Bonzii Ozacã
recessi litteras confestim obtulere Taico, qui, ubi ad petitionem
illa de evertendis propugnaculis legendo venisset, tanta ira & in-
rore inflammatus est, ac si dæmonum legio illum occupauisset.
Tantopere vociferabatur & sudabat, ut e capite vapor exhalaret.
Hanc irã auxit, quòd intẽ llexerat à Cinentibus vehementer time-
ri Iaponios, multo autẽ magis a Coraianis, nec primã suã cogi-
tationis, ut pro cõficiẽda pace mediã tantũ Coraiani regni partẽ
retineret, oblitus esset. Succensuit itẽ Augustino, arbitrarius, eum
hoc consiliũ de evertendis arcibus suggerisse Cinentib; cuius cõ-
teratũ erat verissimũ: nã conatũ est potius persuadere illis, ne eius-
modi petitionẽ proponerent: addiditq; illi, si hãc Camarinã non
moncant,

moncant,

moueant, sponte id facturum, maximè, vbi anima duertere se
 gno Coraiano potiri non posse. Nihilominus Taico Augustinus
 ex aula exturbauit, & multa de eo mala effudit. Similiter indignus
 est Terazauæ gubernatori Nangatacano Augustini in obedi-
 da legatione socio, dicens se non solum ab ipsis, sed etiam
 Tonis, quos ceu belli duces constituisset in Corai, esse deceps-
 se, si illud bellum ipse suscepisset, multo maiora facturum, totius
 que regnum sibi subjugaturum fuisse: imò se iam iam contra
 eò profecturum, & funditus euersurum. Efferbuit deinde
 Coraianos, eo quòd cum ipse ignouisset Regi, decreuissetque
 illi regnum restituere, ac tres filios a suis belli ducebus captos
 restituisset, non ipse in sua persona ad gratias referendas reu-
 sed nec vllum filium ea de causa misisset, sed tantum rusticum
 quendam hominem sine vlllo comitatu, & sine donis, qui lega-
 ne perfungeretur. Itaque subdebat, cum Cinenfibus quidem
 citiam sarram rectam se conseruaturum, sed neuiquam cum Co-
 raianis: deinde ilico reuerti eos iussit, nec amplius in conspectum
 suum prodire: se omnes voluisse in platea Sacaiana in crucem
 sed inpraesentiarum vita donare.

Eodem cæstro percitus imperauit, vt Augustinus cum Legato
 Cinenfibus reuertet in Corai, atque ita fauor omnis & beneuol-
 lentia, quam hucusq; erga Augustinum declararat, in nihilum re-
 cidit; postquam tot eius laudes in primariorum totius Japoniæ
 Dominorum praesentia, ob maxima officia toto quinquennio
 multis laboribus & victoriis praestita, palàm prædicasset. Et ce-
 rè iam constans erat omnium opinio, eum ad magnum dignitatis
 gradum breui euectum iri, minimumque vno integro regno
 mandum. Qua remuneratione certè dignissimus erat, non solum
 ob res egregie in bello Coraiano gestas, sed etiam ob præ-
 ratam hanc legationem Cinensem, à Taico tantopere delectatam
 & expectatam; quæ certè sola prudentia & industria Augustini
 votum Taici, licet ille nunquam existimaret successuram, im-
 trata fuit.

Neque hic se furor cohibuit: sed etiam Toranusque capiti
 Augustini inimicum, què paulo antè ob capita quadam accu-
 tionum, contra ipsum ex Corai allata, sua destitutum gratia
 lare iusserat, ab exilio reuocauit, & in suum conspectum cum
 ris honorisque significatione admisit, dicens: Cum mihi sis
 guine iunctus, & multis naturæ donis præditus, ratio postulabat
 vt gratiam rependerem pro molestiis in Corai perpelliis: nec deb-
 ham aures præbere ignorantibus, qui autores fuisse, vt tibi in-

quior fuerim. Probè noui me in fraudem inductum, sed deinceps
 te sic remunerabor, vt confessurus sis tibi factum satis. Tristes igitur
 cogitationes omnes abjice, obliuiscere præteritorum, & para-
 te ad bellum Coraianum redintegrandum. Mandauit itaque, vt
 cum alio quodam, dicto Iquinocami, confestim repeteret Corai,
 & propugnaculum suo iussu antè solo æquatum reedificaret, am-
 boque eò se conferrent media hyeme. Vocauit etiam Cainocami
 Dominū Regni Bugè, ei que dixit, se propter ipsum patri suo Qua-
 liondono ignoscere; efficeret vt in conspectum suū prodiret, cu-
 pere se eum videre; futurum eum Governatorem regni Bugè: ipse
 autem altera luna sequentis anni se conferret in Corai: se enim
 missurum eò magnas copias ad euertendum totum Regnum. At-
 que ideo se iterum Nangoiam, gubernatore Cicugendono apud
 Meacenses relicto, profecturum, vt quæ in bellum necessaria sint,
 disponat. Hic nuncius miseris belli Duces & milites omnes, qui
 sine vlla remuneratione suis stipendiis in Corai militabant, vehe-
 menter cōtristauit. Nam præter hominum quinquaginta millia,
 qui eo bello interiire, & naues amplius quingētas, quas mare Ia-
 ponicum absorbuir, quotquot inde reuerrere, aut multo ære alie-
 no grauati, aut morbis varijs affecti fuere: qui verò remansere, a-
 cerbissima quæque patiuntur. At non est, qui hiscere apud Taico
 vel minimo verbulo repugnare audeat. Quâquam verò hactenus
 nullum fecerit apparatus, nec verbum vllum dixerit de hoc ne-
 gatio, tamen Terazaua palatia ipsumque propugnaculum præ-
 parat ad eius aduentum: in vrbe quoque Facarana curat omnia in
 ordinem redigi, vt si Taico redeat ia has partes Scimanas, omnia
 parata & composita inueniat.

Eodem furore, ita in transuersum actus est Taico, vt infandum
 scelus commiserit in Legatos: post biduum enim ad Governato-
 rem Sacaiantum, & Iosephum Riufæ filium, mandatum dedit, vt
 nisi intra vnum alterumve diem tam Cinenfes quàm Coraianos
 coniecerint in naues, & Sacaiio expulerint, vtrumque poenam exe-
 candi proprii ventris subiturum. Et tamē id fieri nequaquam po-
 terat, cum præstò non essent pro tanta hominum turba naues: sed
 quia mandatum regium vrgebat, per fas & nefas in naues angu-
 stissimas compacti sunt. Ita factum est, vt miseri Cinenfes, qui ha-
 ctenus nulla re læsi erant à Iaponiis, non solùm eo die ludibrio
 omnium exponerentur, sed etiam cōtumeliis, colaphis, & pugnis
 eriperentur. Videre erat tunc venerabilem illum senem Tuque-
 rei pedibus pergentem ad nauem, & lachrymis inter verba ma-
 gnanibus dicentem, se apud Cinenfes mortem non euasurum, eo
 quòd

quod credatur in fraudem induxisse Cineses. Verum homines prudentes & iudicio praediti magna erga illos commiseratione affecti fuere, dum viderent tanta non solum inhumanitate, sed etiam dira inmanitate excipi Legatos externos, qui tam honorifice eum visitarant, imò per annos duos in Corai expectarunt donec hæc legatio ab ipso Taico tantopere exoptata exitum fortiretur: qui insignia, titulum, & coronam regiam ei attulerunt, qui denique ab ipso met tantis impensis tantoque honore & apparatu suscepti & tractati fuerant. Hoc ergo modo Sacai discessere. Multi deinde Domini adierunt Augustinum, ob infelicitatem tantæ Legationis catastrophæ eius miseri. Mandocorosama quæque conjunx Taici misit certos homines, qui viserent Iustam Augustini uxorem, eamque in calamitosa hæc rerum omnium conversione solarentur.

Ante Cinesium discessum, Taico ad se vocavit Terazuan, & humanissimis verbis ei commendavit, ut comitatam mitteret in Corai, & simul indicaret Augustino, cupere se explicari hæc Geographicam tabulam regni Coraiani. Visus est autem hac occasione benevolentia compensare voluisse priorem verborum imperitiam. Cæterum Augustinus iam versabatur Sacai, ut de abnavigazione Cinesium ageret. Quare apparet Taicum non esse illi omnino insensum cum non ignoret ab eo omnia, quæcumque ipse ordinasset, verè esse perfectæ: & simul etiam certo cognovit illum non solum non autorem fuisse petitionis à Cinesibus factæ, sed etiam contrarium illis suavisse. Cæterum hoc absurdissimo stultissimoque Regis facti Japonii vehementer sunt pudèrati, & ipsum Taicum facti pœniter, eo quod cum omni ratione & humanitate illud pugnare non ignorat.

Ex hac calamitate Augustino is spiritualis accessit fructus, quod, cum non modicam habeat rerum divinarum notitiam, et naturæ bonitate conjunctam, occasionem quesivit se coram Deo humiliandi, seque colligens, ante profectionem Coraianam generali peccatorum confessione apud P. Rectorem animum expiavit, statumque suum, cui nihil Taico detraxit, rectè compotum reliquit.

Denique ex hoc furore vnum maximi momenti bonum, nempe Christianæ religionis felicior conservatio, secuta est. Nam in bello Coraiano finis impositus fuisset, certum erat Taicum regnum quedam & status commutaturum fuisse: inter quos erat Arima, Omura, Firando, Goto, quibus in locis maximè viget & floret Christiana religio, quæ facile extincta fuisset, si ad gentiles De-

LEGATIONE REGIS CINEN.

385

am homin
miseratio
anitate, h
ni tam hon
expectari
ata exitu
i artulerat
honore & r
acato dile
ob infelic
osama quo
Lustam de
mniam con
Terazava
am mittent
plicari h
em haco
rborum d
ti, vt de ab
im non esse
quaconq
o cognom
ensibus fi
abiorum
it pulefi
ratione &
it fructu
ritiam, et
oram De
ianam ge
imum ei
compob
um, nem
Nam h
um regna
at Arma
& Hoer
iles De
quas

amhos hi statts transferrentur. Quamdiu autem contsnuabitur
Coraiantum bellum, in quo hi Toni Taico seruiunt, nulla incidet
in Status mutatio. Quod autem ad futura attinet, cum Deus om-
nium sit auctor bonorum, & hastenus semper singularem suam
providentiam in defensione & conseruatione huius Ecclesie Ia-
ponicæ demonstrat, planè cõfidimus, omnes artes & machinas
inimici, quibus vndique eam infestare & labefactare conatur, tã-
dem diuina nobis fauente clementia in nihilum recasuras. Nan-
gasácho, 28 Decemb. Anni 1596.

V. P.

Filius in Domino,

LVDOVICVS FROIS.

DE

